

שיעורים בחומש עם פירוש
אור החיים
הקדוש

פרשת בהעלותך

בירורי ניצוצות הקדושה (ג)

תכלית המסעות במדבר, הגלות ונשמות הגרים

המרכז העולמי להפצת תורת רבינו
האור החיים הקדוש
זצוקלה"ה

שם	מערכת גדולים ח	הגדולים
(מב) מהר"ר חיים נ' עטר. עיר וקדיש מק"ק סאלי ובא לעה"ק ירושלים ת"ו סוף שנת תק"ב. ואני הצעיר זכיתי והייתי בישיבת הרמחה ועיני ראו גדולת תורתו עוקר הרי הרים וקדושתו הפלא ופלא. ולפי דורנו היה לב הרב מבעית בתלמוד והיה כמעין המתגבר. והן בעון הדור כמעט	שכ"ב ובחדש חמוז תק"ג עלה לשמים בן מ"ז שנה זלה"ה. וחיבר חפץ ה'. ראשון לציון. אור החיים. פרי תאר. וחכמתו ניכרת מספריו, אך זה אחד מעשרה מחכמתו ורחב לבו וחורפתו הפלא ופלא וחופף עליו כל היום סדר קדושה והבדלה מעניני העה"ז ורכו עוזו נוראותיו.	

שם	מערכת ספרים א	הגדולים
(נד) אור החיים. פי' התורה להרב המופלא חסידא קדישא מ' חיים נ' עטר. ונרפס בוניציא סביב לתומש עם תרגום ורש"י. ושמענו כי עתה בפולניא הם מחשיבים	אותו הרבה ונרפס עוד שני פעמים. ונתעורר זה ע"י שהרב החסיד קדוש מהר"י בעל שם טוב הגיד גדולת נשמת מהר"ח הנזכר.	

ש ו" ת יורה דעה - חלק ב - סימן קה **דברי חיים**

... לא ידעתי מה ספק לכם שרוח הקודש שורה גם עתה על הראוי לו אף על
פי שבטלה הנבואה מן הנביאים... שגם בזמנינו יש לחכמי האמת שאינם נוטים אחרי
החומר רוח הקודש וכמבואר במורה נבוכים וברמב"ן ז"ל בהדיא.

ולכן בעל 'אור החיים' נשמתו בגנוי מרומים, כודאי חיבר ספרו ברוח
הקודש... ולכן המלמד המכחיש רוח קדשו של 'אור החיים' הוא אפיקורס, שאינו
מאמין בגדולי הדור שהעידו עליו שהיה ראוי לרוח הקודש, והמלמד הזה כפר בעיקר
רוח הקודש...

עולמות

מערכת שיעורי תורה

הלכה ומחשבה

מראי מקומות

משולבים עם דפי מקורות

ראש המערכת

הרב יעקב זילברליכט

מערכת

הרב יוני הוכמן

הרב אליהו זלושינסקי

הרב אברהם שטרק

בירור ניצוצות הקדושה (ג)

תכלית המסעות במדבר, הגלות ונשמות הגרים

- א. **סדר הנהגת בני ישראל במסעותיהם - ללמד שבחם**
- טעם האריכות בתיאור מסעותיהם של בני ישראל במדבר על פי הענן, כדי "ללמד שבחם של ישראל שהיו חפצים באשר יחפוץ השי"ת".
- ב. **שינוי זמני החניה במדבר - כפי השיעור הנצרך לבירור ניצוצות הקדושה באותם המקומות**
- ביאור טעם שינוי זמני החניה של בני ישראל במדבר, שנועד על ידי "יודע הנסתר" לתת להם את הזמן המספיק להתעכב בכל מקום, כדי לברר שם את ניצוצות הקדושה "בשיעור אשר יספיק לבירור המקום ההוא" • מדוע נאמר גם "ויסעו" וגם "ויחנו" • עומק ענין מ"ב המסעות • ביאור בקשת משה רבנו מיתרו "אל נא תעזב אֶתְנוּ כִּי עַל כֵּן יָדַעְתָּ חֲנֹתָנוּ בַּמִּדְבָּר וְהֵייתָ לָנוּ לְעֵינַיִם" - כי יתרו ידע מקום אחיזת כוחות הטומאה שיוכלו לברר שם את ניצוצות הקדושה.
- ג. **ויהי בנסוע הארון - היו "מתדבקים בו כל ניצוצי הקדושה ומשתברים הקליפות"**
- על פי האמור, מבואר תפקידו של ארון הברית במסעותיהם של בני ישראל במדבר • "שוכה ה' רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל" - "השבת ניצוצי הקדושה לקבץ כל הרבבות והאלפים הנקראים ישראל".
- ד. **סוד בחינת בירורי ניצוצות הקדושה - באמצעות נשמות ישראל ועסק תורתם**
- בביאור עומק הדברים, כתב האור החיים הקדוש, כי בירור ניצוצות הקדושה נעשה באמצעות כח התורה • אין מציאות לבירור הניצוצות זולת באמצעות עסק התורה שהיא כאבן השואבת ניצוציה במקום שהם, וזה טעם פיזור ישראל בארבע רוחות העולם".
- ה. **תכלית כל הגלויות - לברר ניצוצות הקדושה הנמצאים שם**
- על פי האמור מתבאר תכלית הגלויות - "לברר ניצוצות הקדושה אשר נתונים ביושב הארץ ההיא". • "סוד הגלות - כדי שיבררו הניצוצות של הקדושה מבין הארצות, כי כל מקום ומקום שימצאון שם ישראל, באמצעות היסורים והתורה והמצוות, הניצוצות מתבררים מעצמם".
- ו. **תיקון שורש נשמות הגרים - בבירור ניצוצות הקדושה במצרים**
- ממוצא הדברים יבואר כי שורש נשמות הגרים נתקן ביציאה מגלות מצרים - שבה נתבררו ניצוצות הקדושה, שנשבו לתוך הקליפה בחטא אדם הראשון • יציאת מצרים מבית עבדים - "להודיע סוד כמוס, כי נשמות ישראל יצאו משבייתם בטומאת מצרים" • "יציאת מצרים - גאולת עולם, גם לנפש הגר" • נפשות הגרים היו מעורבים תוך קליפות מצרים.
- ז. **סוד נשמות הגרים - בירור ניצוצות הקדושה שנשבו לתוך הקליפה**
- מיסודות הדברים שנתבארו, יובן "סוד נשמת הגרים המתגיירים מעצמם" - תיקון הנשמות אשר "נשבו בחטא אדם הראשון", כאשר מתבררת הנפש הקדושה מתוך הקליפה • נשמת רבי חנינא בן תרדיון נרמזה בלשון הכתוב "רַחֲבֵ"ת יָדִים" • "צא ולמד כמה וכמה גדולי עולם באים מהאומות, ורות המואביה תוכיח, וכמה גדולי עולם, שמעיה ואבטליון, ואונקלוס הגר, וכאלה רבות".

מזכרת נצח בהיכל ה'

לאיש יקר שביקרים, צורבא מרבנן ותמכין דאורייתא
תלמידו ואיש אמונו של מרן ראש ישיבת חברון הגרש"ז ברוידא זצ"ל
ופטרונו הוצאת כתביו וחידושיו על התורה ופירוש הרמב"ן
רב פעלים לחסדים במסירות נפש לכבוד התורה ולומדיה
זך ונקי ביסורים קשים שקבלם באהבה ובפנים מאירות
אשר עמד לימין מפעלי 'עולמות' בחן ובהצנע לכת

הר"ר **אלעזר בלס** זצ"ל

בן הר"ר **מרדכי מיכאל** זצ"ל

נלב"ע בליל פורים דפרזים תשע"ט

הוקדש לזכרו ולכבודו על ידי רעייתו החשובה
אצילת הנפש ונדיבת הלב

מרת **רחל** תחי'

שעמדה לימינו בכל מפעליהם לתורה ולחסד

בנו הר"ר **מרדכי הי"ו בנותיו וחתניו הי"ו**

לעילוי נשמת

האשה היקרה ואצילת הנפש

מרת **רייזל** בת הרה"ח יהודה **יפה** ע"ה

אוד מוצל מאש, גמלה צדקה וחסד ונודככה בייסורים

זכתה לראות דורות ישרים הולכים בדרכי אבות

עוסקים בתורה ובמצוות

נלב"ע יום חמישי י"ז סיון תשע"ח

ת.נ.צ.ב.ה.

בירורי ניצוצות הקדושה (ג)

תכלית המסעות במדבר, הגלות ונשמות הגרים

א. סדר הנהגת בני ישראל במסעותיהם - ללמד שבחם

המפרשים עמדו על טעם האריכות בתיאור מסעותיהם של בני ישראל במדבר על פי הענן.

פרשת בהעלתך, ספר במדבר, פרק ט פסוקים טו-כג

א 1

טו וביום הקים את-המשכן כסדה הענן את-המשכן לאהל העדת ובערב יהיה על-המשכן כמראה אש עד-בקר: טז כן יהיה תמיד הענן יכסנו ומראה-אש לילה: יז ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי-כן יסעו בני ישראל ובמקום אשר ישכן-שם הענן שם יחנו בני ישראל: יח על-פי יהוד יסעו בני ישראל ועל-פי יהוד יחנו כל-ימי אשר ישכן הענן על-המשכן יחנו: יט ובהאריך הענן על-המשכן ימים רבים ושמרו בני-ישראל את-משמרת יהוד ולא יסעו: כ ויש אשר יהיה הענן ימים מספר על המשכן על-פי יהוד יחנו ועל-פי יהוד יסעו: כא ויש אשר יהיה הענן מערב עד-בקר ונעלה הענן בבקר ונסעו או יומם ולילה ונעלה הענן ונסעו: כב או-ימים או-חדש או-ימים בהאריך הענן על המשכן לשכן עליו יחנו בני-ישראל ולא יסעו ובהעלתו יסעו: כג על-פי יהוד יחנו ועל-פי יהוד יסעו את-משמרת יהוד שמרו על-פי יהוד ביד-משה:

פירוש הרמב"ן על התורה, שם פסוק יט

ב 1

הרמב"ן

פרשת בהעלתך ט

פירוש

ויתכן שארע להם במסעות שעשו כמספר בקאן ולא בענן אחר, כי עמד הענן מערב ועד בקר וימים ולילות וימים וחדש ושנה, ולכך הזכיר הכתוב אלו השעורין בפרט. ועמד שנים רבות כאשר הזכיר תחלה, כגון בקדש שאמר (דברים א מו) ותשבו בקדש ימים רבים כימים אשר ישבתם:

נספר עוד (פסוק כא), כי יש שלא יעמד רק לילה אחד ויסעו בבקר אף על פי שהוא טרח גדול להם. ולפעמים יעמד הענן יומם ולילה, כי הלכו כל הלילה ובאו במקום שהוא בבקר ויגנוח הענן שם כל היום שהוא וכל הלילה ונעלה בבקר השני ונסעו. והוא טרח גדול מן הראשון, כי היו העם סבורים שיעמדו שם ופיקרו העגלות והניחו משאם כמנהג הבאים מן הדרך, ובהעלות הענן יתורו לטען ולא יוכלו לעשות להם תקון לדרך. או ימים (פסוק כב), ויסעו כלילה:

(יט) וטעם ובהאריך הענן. לומר כי אם יאריך הענן על המשכן ימים רבים, והמקום שהוא איננו טוב בעיניהם והיו חפצים ומתאזים מאד לנסע מן המקום, אף על פי כן לא יעברו על רצון השם. וזה טעם ושמרו בני ישראל את משמרת ה' ולא יסעו, כי מציאת השם ומשמרת משמרת מצותו לא יסעו. וכן אם יהיה הענן ימים מספר כשנים או שלשה ימים, והיו העם יגעים מאד וענה בדרך פתם, יעשו רצון השם ללכת אחרי הענן:

אור החיים הקדוש, שם פסוק יח

ג 1

החיים

פרשת בהעלותך ט

אור

(כ) ויש אשר וגו' ימים מספר. גם זה מספר בשבט ישראל, שהגם שלא יחנו לפוש אלא ימים מעטים^א, יסעו בהעלות הענן^ב. ואמר על פי ה' יחנו, ואין שכיחות לזכרון (שניה) [חנייה], אלא למסע^ג, נחפז להשוות הנסיעה לחנייה, לומר קשם שעל פי ה' יחנו כרצון והשלמת דעת לנות מהדרך, כמו כן כרצון השלם היו נוסעים, הגם שהיו נוחים זמן מעט:

שאפילו יאריך כל כך ימים רבים^א, אף על פי כן יחנו. ואומרו ושמרו וגו'^ב, לומר כי מלבד שהיו חונים כל זמן וכו', עוד מודיע כי לא היו עושים הדרך לצד שהיו חפצים בשבט ולא בהלך, אלא לצד שמירת דבר ה'^ג, והוא אומרו ושמרו וגו' הגם שהם ימים רבים. ואומרו ולא יסעו, ולא אמר ילא נסעו^ד, לשלל בחינת החושב, כאלו אמר ילא יחפזו לסע^ה:

מאורי אור

כמו שציין רבינו לעיל דלכאורה היה לו לומר יחנו בני ישראל. קנה לא רק שלא נסעו בפועל, אלא גם לא יהיה להם מחשבה של רצון לנסע. ולכן לא אמר ולא נסעו שיהיה נשמע שבפועל לא נסעו רק לצד ההכרח שלא היו יכולים לנסע, אלא אמר ולא יסעו, שלא היה להם רצון לנסע. קנו ימים מספר פירש רש"י ימים מועטים. והיה יכול להיות קשה בעיניהם מה שצריכים לנסע תיכף ללא שתהיה להם שהות לנוח מטורח הדרך. קנו לא בלבד שלא התמרמרו על הדבר, אלא עוד היו חפצים באשר יחפזו ה', כמו שמסיים הכתוב ויעל פי ה' יסעו, שהיו חפצים ליסע. קנה שהרי הכתוב בא לומר כאן כי יש אשר יהיה הענן ימים מועטים ומיד יסעו, ואם כן מהו אומרו יעל פי ה' יחנו.

(כלשון רבינו להלן), דהיינו לא רק שחנו בפועל, אלא שקדמה בהם מחשבה ורצון לחנות. קמח כי לכאורה בכל הכתובים כאן היה לו לומר יחנו בני ישראל כלשון עבר, ולא כלשון עתיד. קמח אלא יחנו, שרצו לחנות. קנ עם וא"ו המחברתו לאמור למעלה. קנא ובהאריך קאי אדלעיל כל ימי אשר ישכון הענן יחנו, ואפילו בהאריך הענן על המשכן ימים רבים. קנב ולכאורה הוא מיותר, שהרי אמר יחנו, ועוד אמר אחר כך ולא יסעו, ואם כן פשוט ששמרו משמרת ה', ולמה כל האריכות. קנג גם אילו באמת היו חפצים להאריך, מ"מ הם חנו באותו מקום כל אותה עת רק לצד שמירת דבר ה' בלא שום פניה ומחשבה אחרת. קנד כלשון עבר, שכן היה ראוי לומר הכל כלשון עבר,

קמד כל הכתובים הבאים צריכים ביאור, כי לכאורה לאחר שאמר יעל פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו, מוכן כי הנהגתם היתה לפי העלות הענן ולפי אשר ישכון הענן, ולמה לו להאריך ולפרט הרבה ולחזור על מאמרו יעל פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו. קמה הכתוב בא ללמד שני דברים: א' סדר הנהגות הענן שפעמים היה חונה ערב ובוקר או יומם ולילה, ופעמים אף יומיים או חודש או ימים (פסוקים כא-כג). ב' שבח ישראל שהיו חפצים רק במה שיחפזו ה', ולא היה להם שום רצון אחר וזאת לקיים מאמרו יתברך (פסוקים יט-כ, ופסוקים כב-כג). כמו לומר שבחן של ישראל שחפזו לחנות באותו מקום על אף אריכות זמן החנייה. קמו יחנו כלשון עתיד, בא להורות על 'בחינת החושב'

ב. שינוי זמני החניה במדבר - כפי השיעור הנצרך לבידור ניצוצות הקדושה באותם המקומות

בהמשך דבריו, ביאר האור החיים הקדוש על פי מאמר "אנשי האמת" את טעם שינוי זמני החניה של בני ישראל במדבר, שנועד על ידי "יודע הנסתרות" לתת להם את הזמן המספיק להתעבב בכל מקום, כדי לברר שם את ניצוצות הקדושה "בשיעור אשר יספיק לבידור המקום ההוא".

אור החיים הקדוש, שם פסוק כא

א 2

החיים

פרשת בעלותך ט

אור

וַיֵּשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר פָּרָה, וְכִי לִפִּי מֵאֲמַר אֲנֹשִׁי אֲמַת (וְהָיָה ח"ב כ"ג)
שְׁטַעַם הַעֲבָרָתָם בְּמִדְבַּר הוּא לְכַבֵּד
נִיצוּצֵי הַקִּדְשָׁה הַשְּׂבוּיוֹת בֵּיד שׁוֹכֵן מִדְבַּר
צִיָּה^ט, אֲשֶׁר עַל כֵּן הִיָּדוּעַ נִסְתָּרוֹת הִיָּה מְשַׁעַר
שְׁעוֹר אֲשֶׁר יִסְפִּיק לְבִירוֹ בְּמִקּוֹם הַהוּא, אִם מְעַט
וְאִם הַרְבֵּה, וְהָיָה מִתְעַכְּבִים כְּפִי הַצֵּרֶף^{ט"ז}. גַּם לֹא
הָיָה חוֹנִים אֲלֵא בְּמִקּוֹם שֵׁשׁ לְכַבֵּר, וְלֹא בְּמִקּוֹם
שֵׁסְפִיק בּוֹ הַבִּירוֹ בְּמִשְׁפָּחָה זְמַן הַלּוֹכִים בּוֹ^{ט"ט}:

**יָמִים מִסְפָּר, שָׂאֵם כֵּן לֹא הָיָה לוֹ לְהִקְדִּים זְכוּרֹן
יָמִים מִסְפָּר לְזִכְרוֹן עֶרֶב עַד בִּקְרָא^{ט"ז}. וְאֵין לֹמַר
כִּי שְׁנֵי פְסוּקִים, וּבְהַאֲרִיף, וַיֵּשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִסְפָּר, הֵם זְכוּרֹן דָּרָךְ כָּלֵל מֵה שְׁפָרַט אַחֵר
כָּךְ^{ט"ז}, שֶׁהָיָה אֵין בְּכָלֵל (אֵלֵא) מֵה שְׁכַפְרָט,
שֶׁהוּא מְעַרְבַּ עַד בִּקְרָא וְיִמָּם וְלִלְלָה^{ט"ז}. אֲלֵא
וַדַּאי כִּי שְׁנֵי כְתוּבִים הָרְאשׁוֹנִים יִגִּידוּ עֲנָן אֶחָד
כְּמוֹ שְׁכַתְּבֵנו^{ט"ז}, וְשֶׁלֹּשָׁה כְתוּבִים הָאֲחֵרוֹנִים
יִגִּידוּ הַתְּרִגוֹת שְׁנֵי הַעֲפָכָה, שֶׁהָיָה מִשְׁתַּמֵּים
מִגִּדָּר לִלְלָה אֶחָד לְגִדָּר שְׁנָה אֶחָד^{ט"ז}:**

מאורי אור

ומחקו חיבה זו. ויחזקו שכתב כן רבינו למליצת הלשון כלשון חז"ל, ואולי כוונתו לומר כי מאחר שאין בכלל אלא מה שכתב, אם כן הכלל חייב לכלול עכ"פ את הפרט, ולא יתכן שהפרט לא יהיה נכלל בכלל. ונ"מ לשונו בהמשך "שהוא" וכו' אינו מתיישב כ"כ לפי זה. קשה לשבח ישראל שעשו רק לקיים דבר ה', בין אם יחנו לפרק זמן ארוך ובין לפרק זמן קצר. קשו והכתוב בא להודיענו דבר זה עצמו שהיו שנינויים במקום למקום, ויש מקום שלא חנו אלא מערב עד בוקר, ויש יומם ולילה, ויש גם יומים או חודש או ימים. ובסמך (פסוק כב) ביאר רבינו מדוע יש צורך בכל אלו הפסוקים.

קָסָא אחר שלימד על שבת בני ישראל, בא ללמדנו סדר הנהגת חניית בני ישראל במדבר, שפעמים שחיו חונים לזמן קצר מאד, ופעמים שהיו חונים לזמן ארוך. **קָסָב** אלא היה לו לומר "ימים מספר" לאחר שאמר "ימים" וקודם שאמר "חודש", שהרי הכתוב הולך ומונה לפי הסדר, מן המועט אל המרובה. **קָסָג** "ימים רבים" הוא כלל ליחודש ו"ימים" שאמר אחר כך, ו"ימים מספר" הוא כלל לימים המועטים שזכר אחר כך. **קָסָד** פירוש, שהרי הכלל אינו כולל כל מה שיש בפרט, כי "ימים מספר" אינו כולל "ערב עד בוקר" ו"יומים ולילה". ובדפדוף איתא: אלא מה שכתב. ובספרים הגיהו

אור החיים הקדוש, פרשת מסעי, ספר במדבר, פרק לג פסוק א

ב 2

א אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעִבְרָתָם בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

החיים

פרשת מסעי לג

אור

**שׁוֹכֵן הַבֵּירָה וְשָׂכָרוּ מִלְחָמוֹת עוֹל וּבְכִירוֹ בְּרוֹר
עֲצוּם:**
וּכְפִי זֶה תְּכִלִּית הַמַּעֲשֶׂה הוּא כְּשֹׁנִיעִים הָיָה
נוֹסְעִים עִמָּהֶם כָּל הַדּוּמָה לְמִין הַקֹּדֶשׁ לֹא
בְּזִמְנָה הַתְּנִיָּה שֶׁצִּיָּדָה לֹא נַעֲשֶׂה עִמּוֹ דָּבָר, וְהוּא
מֵה שֶׁרָמַז בְּמֵאֲמָר אֵלֶּה מַסְעֵי, אֵלֶּה פֶּסֶל כָּל
הַמַּסְעוֹת שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁאֵין מַסַּע כִּיָּה שֶׁהָיָה
נוֹסְעִים עִמָּהֶם הוּן קֹדֶשׁ וְיִקְרָא שֶׁאֵין עֲרוֹף
אֵלָיו, וְהָגַם שֶׁקָּדְמוֹ הָאֲבוֹת וְדָרְכוֹ מִקּוֹמוֹת
וְעָשׂוּ חֻלְקִים בְּבִירוֹתֵי נִיצוּצוֹת, לֹא הִגִּיעוּ לְגִדָּר
זֶה, וְאָמַר הַכְּתוּב עֲצוּם טַעַם עֲלִי מַסְעוֹת אֵלֶּה
לְפִי שֶׁהֵם שָׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם וְנִצְרְפוּ בְּכוֹר הַבְּרוּל שֶׁהָיָה אֶרֶץ מִצְרַיִם
כְּאִמּוֹר וְכִיָּה הָיָה נִשְׁמוֹתָם רְאוּיִים לְכַבֵּר נִיצוּצֵי
הַקִּדְשָׁה בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָבֹאוּ שָׁמָּה, וְעוֹד
לְעִבְרָתָם שֶׁהָיָה נִשְׁמוֹת הַעֲבָדָה אֲשֶׁר תִּשְׁרָה
עֲלֵיו הַשְּׂכִינָה שֶׁהוּא מִסְפָּר ס' רְבּוּא וּפְחוֹת
מִמִּסְפָּר זֶה אֵינוֹ בְּגִדָּר הַשְּׁלֵמֹת:

עוֹד נִרְאֶה בְּהַעֲרִיר לָמָּה בַּחֲרָה הַכְּתוּב לְמִנּוֹת
הַמַּסְעוֹת וְלֹא הַתְּנִיָּוִת וְהָאֵם לְדִבְרֵיהֶם
ז"ל (מִדְר' קָאן) שֶׁאֲמָרוּ מִשָּׁל לְמִלָּךְ וְכוּ' כָּאֵן
יִשְׁנֵנו כָּאֵן וְכוּ' עַד כָּאֵן. שֶׁהָיָה יוֹתֵר בְּזִכְרוֹן
הַתְּנִיָּוִת לֹא בַּמַּסְעוֹת, גַּם לְפִי מִדְרָשׁ אַחֵר
(תַּנְחוּמָא) שֶׁאֲמָרוּ שֶׁהַזְכִּיר הַמַּסְעוֹת לְקַבֵּעַ לָהֶם
שָׂכָר לְעִתִּיד לְבֹאוֹ דְּכִתִּיב (וְשִׁעִיָּה ל"ה א')
יִשְׁשׁוּם מִדְבַּר יְגוֹ, לְפִי זֶה הָיָה רָאוּי לְמִנּוֹת
הַתְּנִיָּוִת:

אָבִין יִתְבָּאָר עַל פִּי דְבָרֵי אֲנֹשִׁי אֲמַת (וְהָיָה ח"ב כ"ג)
קִנְיָ. שֶׁאֲמָרוּ שֶׁהַלִּכְתָּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר
הַיָּתֵה לְכַבֵּר נִיצוּצֵי הַקִּדְשָׁה שֶׁאֵנִס אִישׁ
הַכִּלְעֵל הַחוּצָה בְּמִדְבַּר הַשָּׁמַם שֶׁאֵנִס קִנְיָ
מִקּוֹמוֹ מִקּוֹם בְּחַשׁ שֶׁרָף וְקִרְבֵּי וְדָרְכֵי שֶׁם עֲרַת
ה' לְהוֹצִיא מִפִּי, וְהוּא הַטַּעַם שֶׁהָיָה
יִשְׂרָאֵל חוֹנִים בְּמִקּוֹם אֶחָד שְׁנָה וּבְמִקּוֹם אַחֵר
י"ב שְׁעוֹת שֶׁהוּא כְּפִי מֵה שֶׁצִּרְף לְבִירוֹ
הַנִּיצוּצוֹת שֶׁיִּשְׁשׁוּם בְּמִקּוֹם הַהוּא, וּבְרִירוֹ זֶה אֵין
כֹּחַ בְּעוֹלָם שֶׁיִּכּוֹל עֲשׂוֹתוֹ זוּלָּת קִדְשָׁה
הַשְּׁלֵמָה, וּבְסוֹד שְׁלֵמֹת מַחְבֶּרֶת הַכְּלָלוֹת
וּמַחְבֶּרֶת הַפְּרָטוֹת, קִדְשָׁה הַשְּׁלֵמָה הִיא
הַשְּׂכִינָה וְיִשְׂרָאֵל וְהַתְּוֹרָה, וּמַחְבֶּרֶת הַפְּרָטוֹת
הֵם ס' רְבּוּא וְנִשְׁמוֹת קֹדֶשׁוֹת, מַחְבֶּרֶת הַכְּלָלוֹת
הוּא מֹשֶׁה רַבְּנוֹ בְּסוֹד מֹשֶׁה עִמּוֹ (וְשִׁעִיָּה ס"ג
י"א), כִּי הוּא אֵילָן שֶׁמִּמֶּנּוּ נִצְצוּ נִשְׁמוֹת ס'
רְבּוּא שֶׁהָיָה שֶׁם, וְנִסְתַּעַר עֲצוֹן אֱלֹהִי בְּשִׁכּוֹנָתוֹ

א אֵלֶּה מַסְעֵי יְגוֹ. רַז"ל (ב"ר פ"ו) אֲמָרוּ כָּל
מִקּוֹם שֶׁנֶּאֱמָר אֵלֶּה פֶּסֶל הַקּוֹדֶשִׁים,
וּבְכֹמָה שֶׁלְּפָנֵינוּ לֹא רָאִינוּ שֶׁקָּדְמוֹ בְּמֵאֲמָר
מַסְעוֹת זוּלָּתָם לֹמַר שֶׁנִּתְּכַנֵּן הַכְּתוּב לְפֶסֶלָם.
וְהָיָה נִרְאֶה כִּי נִתְּכַנֵּן לְפֶסֶל כָּל מַסְעוֹת זוּלָּתָם
שֶׁיִּשְׁשׁוּם בְּעוֹלָם הָגַם שֶׁלֹּא הִזְכִּירוּ, אֲלֵא שְׁרוּאֵי
שֶׁלֹּא הָיָה הַמַּסְעוֹת לְשַׁבַּח וּלְבָא שֶׁלֹּא הָיָה
בְּעוֹלָם כִּי רָבָם הָיָה לִיסוּרִין שֶׁל עֲוֹן הַמִּרְגָּלִים,
גַּם הַקּוֹדֶשִׁים הָיָה דָּרָךְ רְחוּקָה לְכָל יִתְנֵנו רֹאשׁ
וְיִשׁוּבֵנו דְּכִתִּיב (שְׁמוֹת י"ג י"ז) וְלֹא נָחֵם אֱלֹהִים
דָּרָךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, הָאֵל לְמַדָּת שֶׁלֹּא הָיָה לְרַצּוֹן
וּלְסִדָּר הַנִּתְּכַנֵּן לְמוֹעֲדֵי רִגְלָה, גַּם אֲמָרוּ רַז"ל
(יִלְקוּט יתרו רע"ג) וְהָיָה לְשׁוֹנֵם וְכָל נִתְּכַתִּיבָה
שְׁלֹם בְּקֶשׁ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפָנֵי הַתְּוֹרָה
לְיִשְׂרָאֵל כְּשִׁינְאוֹ מִמִּצְרַיִם וְהָיָה חוֹלְקִין אֵלָיו
עִם אֵלֵי וְכוּ' מֵה כְּתִיב וְיִשְׁעוֹ מִשְׁכַּת וְיִתְנֵנו
בְּאֵיתָם הָיָה נִסְעִים בְּמִרְיָה וְחוֹנִים בְּמִרְיָה
וְכוּ', עַד כָּאֵן, וּבְפִירוֹשׁ זֶה אֵין בַּמַּסְעוֹת אֵלֵינוּ
דָּבָר יִקְרָא הַצֵּרֶף כָּל זוּלָּתָם:

וְאִשְׁרָיָה כִּי לְפִי שֵׁשׁ מַסְעוֹת אֵלֵינוּ הָאֲמָרוּ
בְּפִרְשָׁה ב' הַדְּרָגוֹת, א' הֵם הַמַּסְעוֹת
שֶׁהָיָה בְּשִׁנְיָה הָרְאשׁוֹנָה קִדְשׁ גְּזֵרַת הַמִּרְגָּלִים, ב'
הַמַּסְעוֹת שֶׁעָשׂוּ בְּשִׁבְלֵי גְזֵרַת הַמִּרְגָּלִים שֶׁלֹּא
הָיָה בְּרַעַת ה' עֲשׂוֹת זוּלָּת מֵה שֶׁעָשׂוּ בְּב'
שְׁנִים, וּמַסְעוֹת אֵלֵינוּ גְרוּעִים הֵם מִצְרָף
שְׁלֵאֲתֵרֵיהֶם, וְכִנְגָדָן נִתְּכַנֵּן ה' בְּמֵאֲמָר אֵלֶּה
לְפֶסֶלָם, וְהָיָה שְׁעוֹר הַכְּתוּב אֵלֶּה מַסְעֵי יְגוֹ
פִּירוֹשׁ הָאֲמָרוּ בְּסִמּוֹךְ הֵם הַמַּסְעוֹת הָרְאוּיִים
וְהַנִּצְרָכִין, וְכָל זוּלָּתָם פְּסוּלִין הֵן שֶׁלֹּא הָיָה

הַעֲנָפִים כִּידִיעַ בְּסוֹד הַקִּדְשָׁה:

זרע

מסעי

קודש

זרע

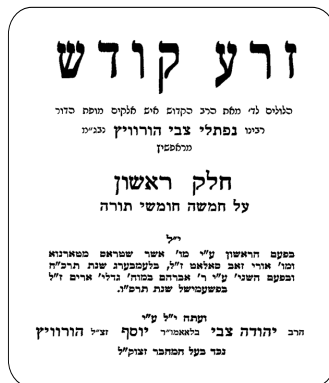
פנחס

קודש

אלה מסעי בניי [וגוי] ויכתוב משכ
את מולאיהם למסעיהם על פי
כי ואלה מסעיהם למולאיהם. הכ ענין
נסיעות בניי צמדבר הי כי צמדבר הי
מקום נחש שרף ועקרב ולימאון כל זאת
מורה על חוקף כוחות הטומאה שבו
חונים שם. והנה בנתי חיות הקדושה
א"ל להם כלל להתקיים רק שכן גזרה
חכמתו ית' שמו שיפול חסרון בצריאה
שמארת חסר כתיב (בראשית א', י"ד)
שלא הי מאורות בשלימות [שגז] ית'
האור ועיי' גם לכוותה הכס יש אחיז
חיות כדי שיהי נצר מהם אותם הכי"ק
וכחיות שיש להם ועיי' [נצטל] אותם
כשעלה הכי"ק והחיות הקדושה שצבם
ויתוסף עיי' חנוג גדול למעלה, כמי
בספרים משל נאצ שבנו לא הי אלא זה
כמה שנים ובא אלא תגדל שמחת אציו
מאוד מאוד יותר מאילו הי בנו אלא
תמיד כן הענין בהעלאת כי"ק ונית
כבורא אלא מגו חשוכה והארץ היתה
תוכו [נצורה] וחושך ואח"כ מחושך זה
אמר אלכיס יחי אור כן הי ראונו
יתצרך, ולכונה [א'] היו מסעות בניי
צמדבר שש יקדשו ישראל את עולם
ויקדשו מדותיהם ועיי' חוקף הקדושה
בתיקון מדותיהם יכניעו ויצטנו כוחות
ומדות וחיות הטומאה שלא [יחי] להם
חיות מהכי"ק ויולאו [צלעם] מפיחם
[בכחיות שיש להם] בזה [ויולאו יקר
מולל, חייש כאן את מולאיהם למסעיהם
על פי הי כמיש (ירמי עיי', י"ט) [ואם]
תולאו יקר מולל כפי"י חכי וחו על פי
י. והנה יש ששה מדות צחי ששה
קצוות ידוע ומדע שציעות כוללת כולם
כי מדע שציעות הוא מלכות שמי שאינו
מתנהג צמדותיו רק לפי האורך לפרסם
כבוד מלכותו יתצ' ולעצדו יתצ' אז כל
המדות נכללים אלא כאחד ואינם נפרדי
וכל מדע כולל מחצתה. נמלא הם
[ז] פעמים ששה הם מ"צ צמד" מסעות
אלו תקנו מ"צ מדותיהם צמד קדושה שם
[צן] מ"צ ועיי' צטנו כוחות הטומאה
שאת זה לעומת זה עשה אלקים, וצלעם
הקריצ מ"צ קרצנות לחזק אלו הכוחות
הטומאה וחי שם צמד" מקומות אלו
צכל מקום כה הטומאה אחד ואותו כה
הטומאה כשצאים לאותו מקום [היתה]
מפתח וגורם למדע רעה ח"ו עיי' שפי
רשי על ויחנו צרתמה שנקרא כן על שם
לשכ"ר שדברו המרגלים כו כי המקום
גורם, וכן צמד" המסעות עד"י הי
המקום גורם לאיזה מדע רעה ח"ו
לישראל והכניעו וצטנו עיי' שתקנו
מדותיהם כנ"ל.

וחייש משכ ליתרו (צמדבר י, לא) כי
[על כן] ידעת חנותינו צמדבר וחיית
לנו נעינים כי יתרו שלא כניה עיי' שלא
עצדה הי צקי מאוד כוחות הטומאה
ההם וחי יודע איזה חיות יש להם וצאיהם
מקום (לצוא) [לצוא] [זה המקום]
לחיותם צקדושה צאיהם מדע קדושה
שעי' אחיזה זו נמשך להם אחיזה חיות
וציקש משכ מאתו שילך עמם ויאמר
לישראל צכל מקום אחיזה כה הטומאה יש
שם שיש לו אחיזה חיות ואחיהם צקדושה
עיי' שיש צו אחיזה צלע כי"ק, שכי"ק אלו
הם חלק ממשמות ישראל ואנו צריכים
לצבר את הכי"ק הזה חלק נשמותינו ועיי'
יתצטל כה הטומאה הבה, חייש כי על
כן ידעת חנותינו פי' צמקום שאלו חונים
פי' שכי"ק ממשמותינו חונים שם צמדבר
צין הכוחות הטומאה, וחיית לנו נעינים
שחראח אותנו שאלו אנחנו חונים שכי"ק
ממשמותינו [חונים שם] ונצבר אותם
מאתם כנ"ל.

וחיו ענין המסעות אלה
מסעי בני ישראל (צמדבר לג, א) וחושב
מ"צ מסעות צסם לכל מסע ואריך להצין
הלא צמדבר ארץ אשר לא עבר צה איש
וכי מי נתן השמות אלו למקומות הללו,
רק כנ"ל שלפי הכי"ק שבו צריכים
לצבר כן נתנו שמות, ועיי' יובן קצת מייש
ויסעו ויחנו ולא הי צריך לומר רק
ויסעו מסוכות לאיתם ומאיתי וגוי
עיי' שנאמר (צמדבר כה, יח) ומצמדבר
מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל צמות
ומצמות הגיו וגוי. רק כיון שבו צכל
עח צריכים לצבר כי"ק אחרים [עשן] צכל
עח המסע והחני כי המסע פי' הכי"ק
שבוילאו והחני פי' חיות הקדושה שקנו
ואם לא הי חני איך יכול לכתוב
ויסעו מסוכות לאיתם כיון שעדיין לא
נקרא איתם עד שיתנו.

מים חיים

בהעלותך

באר

(יב) ויסעו בניי למסעיהם צמדבר סיני וגוי. מלת למסעיהם
לכאורה מיותרת אחר שכתוב ויסעו בניי. ועיי'
ברשי"י ז"ל. ועוד אפשר לומר כי הנה נדע אשר עיקר
מסעי בניי ישראל אשר נסעו בארץ ציה לא זרעה ובל
היה לצורך תיקון הקדושה להוציא צוצי הקדושה אשר
גשבו במאסר הקשה צמדבר הגדול העגורא נחש שרף ועקרב.
והמה אותיות התורה שבהם גבראו שמים וארץ וכל אשר בהם.
וע"כ נכתבו כל פרטי מסעיהם בתורה במקומותיהם בשמותם.
להודיע אשר בכל מסע ומסע נתקן הקדושה ונתעלו אותיות
התורה אשר היו במקום ההוא וע"כ לא היו מסעותיהם וחגייתן
שוות. כי יש אשר חנו במקום א' שנה תמימה ויותר יש אשר
לא חנו כי אם יום או יומיים. והכל היה ע"פ ענין ה' שהולך
לפניהם. כי כשבאו למקים החגיגה לא זזו משם עד שתיקנו שם
מה שהיו צריכין לתקן. וכערך שהיית התיקון בכל מקום כן חנו
גם הם לדגליהם. וע"כ היה מספר המסעות מ"ב. כי ידע אשר
כל בחי' העלאת הקדושה ממטה למעלה הכל נעשה עיי' שם
הקדוש מ"ב ולנגדו הי' מ"ב מסעות בכדי להעלות כל המסעות
למעלה הכל כבודע.

ג. ויהי בנסוע הארץ - היו "מתדבקים בו כל" ניצוצי הקדושה ומשתברים הקליפות"

על פי האמור, מבואר תפקידו של ארון הברית במסעותיהם של בני ישראל במדבר.

אור

(לה-לו) ויהי בנסוע הארץ וגו' קומה ה' וגו'. צריך לדעת מנא מקום קונת המאמר. ויתבאר הפתח על פי דברייהם (והר"ח"ב קנז). שרשמו כמנה מקומות שטעם הליכת ישראל במדבר היתה לברר ניצוצי הקדושה השבויות ברשות שוכן מדבר ציה. וצריך אתה לדעת כי החיצונים ישנם בשמי הדרגות, א' היא בחינת המסית והמפתה לנרפק בו להרע ולהשחית, ב' בחינת המזיק והמחבל, ואין בטבעו לפתות, וכן המאמר כאן ויהי בנסוע הארץ, (כ) כי כשנסוע ומתדבקים בו כל ניצוצי הקדושה, (כא) ויכשמתדברים ניצוצי הקדושה, מתפוצצים ומשתברים הקליפות, (כב) והוא מאמר קומה ה' (לה-לו) ויהי בנסוע הארץ וגו' קומה ה' וגו'. וכן 'בנותה', מהו אומר 'שובה ה' רבבות אלפי ישראל'. עז מדבר שממה. ע"פ לשה"כ בירמיה (נ יב) 'הנה אחרית גוים מדבר ציה וערבה'. וכוונת רבינו לס' שמקום משכנו הוא במדבר (ראה מאות"ח). ע"כ בחינת רע המסית ומפתה למי שהוא נדבק בו להיות רע ולהשחית (והוא הנקרא יצר הרע' כלשון רבינו בהמשך).

ע"כ בחינת רע שמזיק ומחבל, אך אינו מפתה את הטוב להיות רע.

פ הטוב השבוי ברע נדבק בטוב, כי טבע הטוב להדבק בטוב. פ"א לפי שחיות הקליפות היא מהטוב החבוי בהם, ויניקתם היא מהניצוצות הקדושים, לכן כאשר הניצוצות דבקים לטוב ונפרדים מהרע, מתפוצצים ומשתברים הקליפות. פ"ב קומה ה' הכוונה לניצוצות הקדושה שתהיה להם תקומה, וכוה ייפוצז אויבך, פירוש, שהקליפות יתפוצצו וישתברו. פ"ג פירוש, שחיותם ואחיותם היא מניצוצי הקדושה השבויים בתוכם. פ"ד 'פיוצ' מלשון 'כפטיש יפוצץ סלע' (ירמיה כג טז) [נעין השבר לחתיכות רבות (מצודות)], ש"ע יסתלקו מהם הניצוצות המחיים אותם, ממילא יתפוצצו וישתברו ויאברו כלא היו. פ"ה כדאיאת במגילה (י) 'ויהי' הוא לשון צער, ומסקנת הש"ס: אמר רב אשי כל ויהי איכא הכי ואיכא הכי, ויהי כימי' אינו אלא לשון צער (וע"ע במדבר י ה). וכאן אמר ויהי בנסוע הארץ, כלשון צער, להורות על הצער הנגרם

החיים

פרשת בהעלותך י

ניצוצי הקדושה שיצטרף לחנות שמה, ויפסיק מעבר דרך שם, ובמקום אשר יחנה שם יגיד כי שם יש ניצוצי הקדושה שצריך להתעכב בשבילם שם. ועל זה היה מכוון משה ואמר בנחה, שובה ה' רבבות אלפי ישראל, פרוש, שישב ניצוצי הקדושה לקבץ כל הרבבות ואלפים הנקראים ישראל, כי כל ניצוצי הקדושה יקראו 'ישראל'. ואולי שרמו בתבת אלפי לשון מעלה ורבנות. ותמצא כי ניצוצי הקדושה אשר שבה ס"מ הרשע היו רבים ונכבדים, וצא ולמד רות מנין יצתה. ויכן משה בזה להתפלל להתעצם כח קדשת ישראל בעזר ה' לנצח ולברר כל אשר ימצא במקום ההוא:

הקליפות, הנמצאים במקום הזה לאלפים ולרבבות. צ"ד כי הם ניצוצות ששרשם בכללות ישראל, אלא שנתרחקו ונטמעו בין הקליפות, ולכן קראם 'ישראל', והוא שאמר 'רבבות אלפי ישראל', פירוש, רבבות אלפי הניצוצות המכונים 'ישראל', וכמו שמצינו שאמר הכתוב (עובדיה א כ) 'וגלות החל הזה לבני ישראל אשר כנענים עד צרפת', ופירש רבינו בפרשת תולדות (בראשית כח ה): אולי כיוון על הניצוצות של הקדושה, שלהיותם עתה בתוך קליפת כנען יקראו בשמו 'כנענים', ושיעור הכתוב הוא על זה הדרך: 'גלות החל הזה', שהוא גלות ישראל, הוא לסיכת 'בני ישראל' שהם עתה נקראים 'כנענים' על מקום שהם בו. עכ"ל. הרי שהניצוצות נקראים 'ישראל', ובגלות המה הזה, להיות שהם שבויים בתוך קליפת כנען, קראם הכתוב 'כנענים'. צ"ה מלשון 'אלוף', כמו 'אלה אלופי עשו' (בראשית לו טו). וכן כאן 'אלפי' מלשון מעלה ורבנות, שהניצוצות היו חשוכים ונכבדים. [ואולי דקדק רבינו כפל 'רבבות אלפי', כי הלא בכלל 'רבבות' הוא ג"כ 'אלפי', לזה פירש 'אלפי' מלשון מעלה ורבנות]. צ"ו רבים, כפשוטו הכתוב 'רבבות אלפי'. ונכבדים, כפי שרמו בתיבת 'אלפי'. צ"ז שהיתה בתו של מלך מואב (ראה יח"ד כג), שהיה גדול ונכבד בבחינת הקליפה, וגם עצם ביאת מואב לעולם היתה בדרך זנות מאביו לוט שהיה גדול הערך בבחינת הרע (ראה מאות"ח). ומצד שני, לאחר חזרתה לשרשה היתה מגדולי האומה, שהיתה אמה של מלכות בית דוד, וממנה יצאה כל שושלת המלוכה.

להחטיאו, וכן שנים וכן שלשה כי ירבה לחטוא יגדל בו ההסתה. ולטעם זה אמרו (ברכות לו) מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד. עוד באמצעות נטות האדם לדרך לא טוב, יסובבנו קנות כח שלישי, שהוא נפש רעה, בדרך שיוכה האדם בתוספת נשמה יתירה בהתעצמותו ברכי ה', כמו כן באמצעות דרכים הרעים יקנה שותפות נפש רעה להחטיאו. עוד יוסיף מזה גדר רביעי, והוא, להכנס נפש בגדר אחרת שאין למעלה ממנה, והוא שנפשו תתחבר ותשתתף עם חלק הרע ותחשה לו בטבעה, וזה הוא גמר החלט נפש אדם לכפור בעיקר ולעבור עבודה זרה.

ויפוצז אויבך, שהם קליפות הנאחזות בניצוצי הקדושה, ויתפוצצו, (כג) ואליהם רמו בתבת ויהי לשון צער:

וכנגד בחינת הרע המפתה את האדם, אמר וינסו משנאיך מפניך, פרוש, (כד) אותם בחינות המשנאים דרך ה' בלבבות בני אדם, וינסו. ואמרו לשון רבים, לצד היותם רבים המפתים, (כה) קמאמרם ו"ל ביומא (טו) שיש יצר הרע של עבודה זרה ושל זנות וכו'. וכל זה בנסוע, פרוש, בדרך נסיעה:

וכשהיה חונה היה אומר באפן אחר, כי ה' כשחונה במקום אחד, יגיד בזה כי המקומות שלא חנה שם לא היה שם ברור

מאורי אור

לקליפות החיצונים ע"י שבירתם ואיבודם מן העולם. וראה במאורי החיים.

פ"ו כי עד כאן דיבר הכתוב בהדרגה השניה שבשתי הדרגות החיצונים הנ"ל, שהיא בחינת המזיק והמחבל, ועליהם התפלל משה שיתפוצצו וישתברו ע"י כיוון ניצוצי הקדושה מהם, וממילא לא יוכלו להזיק ולחבל בבני ישראל. כעת ידבר הכתוב בהדרגה הראשונה, שהיא בחינת המסית והמפתה. פ"ז בדרך שדרשו בשבת (קיד.) אל תקרי 'משנאי' אלא 'משנאי'. פ"ח והלא אין כוונתו אלא לבחינת הרע המפתה את האדם להרע. פ"ט שכל יצר הרע הוא בחינה נפרדת. וביומא מבואר שם דבזמן עזרא הסופר קטלוהו ליצרא דעבודה זרה, והניחו ליצרא דערויות משום קיום העולם. צ"ה מה שנאמר 'ויפוצז אויבך וינסו משנאיך מפניך', כנגד ב' הבחינות, המחבלים והמפתים, זה היה בדרך נסיעה, שכאשר נסעו בני ישראל ונדבקו בהם ניצוצות הקדושה בדרך הליכתם, אזי התפוצצו הקליפות המזיקים ונסו כל הבחינות הרעות המפתות להרע.

צ"א ובשביל הניצוצות המועטים שהיו באותם המקומות היה די בכך שברך נסיעתם נדבקו בהם ניצוצי הקדושה ונפרדו מתוך הקליפות. צ"ב שיש שם ניצוצות רבים מאד, וגם טבועים הם עמוק בתוך הקליפות, ולא די בכך שיעברו במקום ההוא בנסיעתם כדי לפדותם משביים, אלא צריכים היו להתעכב שם כדי לברר הטוב מהרע. צ"ג כאשר נחו ממסעם ונתעכבו, היה משה אומר עתה שובה ה' רבבות אלפי ישראל, שישב לשרשם את כל ניצוצי הקדושה הרבים השבויים בין

מאורי החיים

(יח) בחינת המסית והמפתה לנרפק בו להרע ולהשחית. בפרשת ראה (דברים יז ז) בפסוק 'כי יסיתך אחיך ביאר רבינו בחינות אלו, וזה לשונו שם: בפרשה זו רמז ה' הערה גדולה באופני ההסתה הבאה להאדם מעצמו לחטותו מדרך הטוב והישר. דע כי יש מסית שבא עם האדם מיום היותו בעולם, וכאומרם ז"ל (פסגותין צא) בפסוק (בראשית ר ז) 'לפתח חטאת דובך', והוא מסית להאדם להרע. עוד ילך באדם כח מסית שני באמצעות העבירה, אם עבר על מצוה אחת תלך בו כח החפץ רע, והוא סוד מאמר (אבות פ"ד מ"ב) עבירה גוררת עבירה, והאריכו בזה אנשי אמת לומר כי על ידי עבירה אחת קונה קטיגור אחד (שם מ"א), ונוסף גם הוא על כח הרע הראשון

(יח) ויתבאר הכתוב על פי דבריהם שרשמו כמנה מקומות שטעם הליכת ישראל במדבר

היתה לברר ניצוצי הקדושה. בזה"ק: פליג חרבא, ולא אשתכח חרבא תקיפא בכל עלמא בר הוא מדבר, דתברו חיליה ותקיפיה ישראל ארבעים שנה, כמה דאת אמר (דברים ח טו) 'המוליך במדבר הגדול והנורא', בהוא מדברא שלטא סטרא אחרא, ובעל כרחיה אלו ישראל עליה ותברו חיליה ארבעין שנין. ואי ישראל ישתכחו זכאין באינון ארבעין שנין הוה מתעברא ההוא סטרא אחרא מעלמא, ומדקא ארגיו ליה לקדושה בדיך הוא כל אינון זמנין אתתקף ההוא סטרא אחרא ונפלו כוליה תמן תחות רשותיה.

בביאור עומק הדברים, כתב האור החיים הקדוש, כי **בירור ניצוצות הקדושה** נעשה על ידי **עסק התורה**.

κ 5

ה וּמֵת כָּל־בְּכוֹר בְּאַרְץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרֹעָה הַיֵּשֶׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה אֲשֶׁר אַחֲרֵי הָרִחִים וְכָל בְּכוֹר בַּהֲמָה:

15

מה ש"ר ארייתם והסתכלותם, נעשה גל של עצמות.
 זו אף יתכן שהצדיק יפגע פעולה רבה בראייתו.
 מה הכתוב משבח מן שיעור טוב, שכביא טובה וברכה
 בראיית עינו. מה בלעם שהיה רע עין הוסיק בעינו
 הרעה, היה מחלק העו, וא"כ אף יתכן שראיה וזיקו
 בראייתם. מש שהיה אל נתן עינו, אלא ראה והסתכל
 בעינו. נ כי כל בורא יש בן ציון קדוש, ואפילו
 בנבראים כליו טהורים והאשמים הרשעים, וגם כס"מ
 הרשע, אין מהם שאין בן חלק החיניני שהוא כחית
 הטוב שהוא דבר המעמיד, ושתולו אל יתיחס כל דבר,

מאורי אור

סא פירוש, כאשר הצדיק יכוין ראייתו אל מול הענף הקדוש השוכן בתוך נפש הרשע. **סב** כמו אבן ברזל השואבת מין הדומה לו, כמו כן הנפש הקדושה של

וואומרו כל בכור, פרוש, לא שתצא הנפש מהגוף לכד²², אלא שגם בחינת נפש תמות, גוף ונפש של קלפת בכור מצרים²³. ואולי כי בזה לא נתעצם שום גלות עוד בבחינת גלות וישעבוד מצרים, כי אבד כח הקלפה העצום שהוא בחינת 'בכור':

ו והיה לו לומר יצאתו בכורי ארץ מצרים, ומהו אומר
כל, **נא** אין כוונת יצאת כפשוטו, שעי' ההצאת
הנפש מהגוף יצאת הבכור מחמת נאפו, ובשאר
הנפש הירגלה בעולם. **נא** גם הנפש עצמה תמות
ותחבט, ולא ישאר ממנה מאומה. וזהו אמרו **כל**,
לומר, כל חלקי, גופו ונפשו. נראה דברי רבינו
בפרשת אמור (ויקרא כג) בסדר 'הנפש החוטאת היא
תמות' (ויקרא כד). **נא** במצעות שהמית היא את כל
קליפת הבכור, ויפו ונפשו. **נא** כי קליפת 'בכור' היא
קליפה קשה משאר הקליפות, ולפי שהקליפה היא
המשעבדת, וכבר אבד כוחה בכיבור הניצוצות הללו,
לכן לא היתה עוד אחי' גלות קשה כ"כ בגלות מצרים
שהיתה היתה שכל הגלויות.

ממנו שבי לאין מספר, ודרשו מעל ספר אנשי
אמת^{טז} מה עצמו השבויים מהקדשה בקלפה.
והן עם ה' משתדלים מיום היותם לברר
וילהוציא בולעו מפיו, והולכים ומבררים
ומוציאים מידו באמצעות מקור הקדשה אשר
נטע ה' בתוכנו היא התורה והמצוה^{טז} :

עסק התורה, שהיא כאבן השואבת ניצוציה במקום שהם
(לשון רבינו שמואל יט ה).

אָבן: יִתְבָּארוּ הַכּוֹתוּבִים עַל פִּי הַקְדָּמָה אַחַת זָכָה וּבָרָה אֲשֶׁר הָאִירָה עֲצִינוּ בְּכַבְרִים נְחֻמִּים מְאֹד תוֹרְתֵנוּ, וְהִיא כִּי אָדָם הָרָאשׁוֹן הוּא אֵילָן ^(מא) שָׁבוּ הָיָה תְלוּיִים כָּל הַנְּשֻׁמּוֹת שֶׁל הַקְדָּשָׁה שֶׁצִּיָּאוּ לְעוֹלָם מִיּוֹם הָיִית עוֹלָם וְאֲשֶׁר עֲתִידִין לַצֵּאתָ. וּכְשֶׁחֲטָא אָדָם, ^(מב) שֶׁלֹּט חֵלֶק הָרַע וְיִשְׁכַּב

קפג כבר דרשו אנשי אמת בספריהם הקדושים. קפד כי ענפי הקדושה נתפזרו בעולם, ואין מציאות להם להתברר זולת באמצעות ישראל. וביותר באמצעות

יא אֶסְרֵי לִגְפֶן עֵירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֲתָנּוּ כֶּבֶס בֵּינָן לְבִשׁוֹ וּבְדָם-עֲנָבִים סוּתָה:

החיים

פרשת ויחי מט

אור

[מהקסות²⁷], כי הסות ירצה לשון כסוי התכריח, לשון מסווה²⁸. והפונה בזה, כי הפרש גדול יהיה בין אם תהיה הגאלה באמצעות התורה והמצוה, או יגלה בגלוי מלכות עליון, לתהיה באמצעות הנקמה אשר תהיה בישראל, יהיה בבחינת 'עני ורכב' וגו' (וכריה ט ט)²⁹:

הנפשות ויתבררו ניצוצות הקדושה בדרך שיתבררו באמצעות בחינת התורה, אלא שזו מלאכתו נאה וזו מלאכתו בלתי נאה³⁰. ואומר ענבים, כי באמצעות היסודין תגמר הכנתם, כגמר בשול פרי הגפן שהם הענבים³¹. גם רמז כי לא ישלטו האמות לשפך דם לומר אילן או ענף או אשכול, אלא ענבים, פרוש, גרגרין³². ואמר סוטה, לרמז מדרגה קטנה למשה (מהסות)

ואומר וּבְדָם עֲנָבִים וגו', נתפזן לומר כי אם יגיע זמן הגאלה ולא ימצא יין, פרוש, שאין בנה תורה, תהיה הגאלה באמצעות על ותקף הגלות אשר יצירון האמות לישראל, כאומקם ו'ל (סנהדרין יז:) כי כשיגיע קץ הנחתם ולא יהיה בישראל זכות לגאלם³³ יעמיד להם מלך קשה קהמן וכיו"ס³⁴. והוא אומר וּבְדָם עֲנָבִים, כי באמצעות היסודין ינדכו

רנ"ד ופירוש הכתוב: ע - היין, עסק התורה, יתכנס לבוש, כלומר תחבונן מלכותו של מלך המשיח בגלוי מלכות עליון. אבל ע"י דם ענבים, הודכות הנפשות ע"י היסודים, לא יתכנס אלא סוטה, שלא תחבונן מלכותו אלא בבחינה שפלה ועניה.

היסודים [-דס'] יודכו לגמרי והיו כשלים וראויים לגאולה כענבים. רנ"א שלא יעלה בידם לשפוך דם אלא בחלק מועט מישדאל. רנ"ב היינו מהלבוש שאמר עליו 'כבס בין לבושה'. רנ"ג בגד הניתן כנגד הפרצוף ובית העינים (רש"י שם לו לג). רש"י פירש כאן 'סוטה': לשון מין בגד הוא ואין לו דמיון במקרא. אולם רבינו מפרש שהוא מלשון מסווה, וכן הוא באבן עזרא.

רמז מעמיד להן מלך שגורותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב. רמז הרמזים בחיבת דס'. רמז אם זכו, יתבררו כל הניצוצות בדרך נאה ע"י עסק התורה, ואם לאו ח"ו יתבררו בדרך בלתי נאה ע"י היסודים ותוקף הגלות. רנ שבתחילת התהוות הפירות נקראים 'סמדר', ואח"כ נקראים 'בוטרי', ורק לאחר גמר בישולם נקראים 'ענבים' סתם. וזהו שרמז כאן כי ע"י

ה וַעֲתָה אִם-שָׁמְעוּ תִשְׁמְעוּ בְּקֻלִּי וְשִׁמְרָתָם אֶת-בְּרִיתִי וְהָיִיתָם לִי סִגְלָה מִכָּל-הָעַמִּים כִּי-לִי כָל-הָאָרֶץ:

ואומר כי לי כל הארץ, כאן רמז שיש לו סגלה מפזרת בכל הארץ, וזה טעם פזור ישראל בארבע רוחות העולם, לחזר אחר הסגלה שהיא אבדתם³⁵. [קנ"ג] והנה זולת עונם של ישראל היו יכולים השגת הדבר בלא פזור בעולם, אלא בכח עצם תורתם היו מולכים בכל העולם³⁶ ושואבים כל בחינות הקדושות מכל מקום שהם³⁷, ובאמצעות התקטף תש כחם וצריכין לרדת שמה לברר הטוב ההוא:

מאורי אור

בטומאת מצרים, ומאותם ניצוצות עצמם נתהוו נשמות בני ישראל שיצאו ממצרים שאותה 'סגולה' שהיתה 'מכל העמים', תזכו שאתם בעצמכם תתהוו להיות אותה, שממנה יתהוו נשמות עם בני ישראל. [נראה לשה"כ ביחזקאל (כח כה) 'כה אמר ה' אלהים בקבצי את בית ישראל מן העמים אשר נפוצו בם']. רמ"ז שתכלית ירידת בני ישראל למצרים היתה כדי לברר את הניצוצות הקדושים שהיו טבועים רצ שהניצוצות הקדושים נאבדו מן הקדושה ונתפזרו בכל קצות העולם, לכן צריכים ישראל עם הקדוש להתפזר בכל העולם כדי לחזר אחר אבדתם ולהעלותה אל הקדושה. רצ"א כמו שנאמר (משלי ח טו) 'בי מלכים ימלוכו'. רצ"ב כי התורה היא 'כאבן השואבת ניצוציה במקום שהם' כלשון רבינו לעיל.

עוד ירמז סתר עליון, לפי מה שקדם לנו [קס"ח] כי ענפי הקדושה נתפזרו בעולם, ואין מציאות להם להתברר זולת באמצעות ישראל, [קס"ט] וביותר באמצעות עסק התורה, שהיא כאבן השואבת ניצוציה במקום שהם³⁸, ואותם ניצוצי הקדושה גם להם יקרא סגלה³⁹. והוא אומר והייתם, [קס"י] קרינן ביה 'והייתם', פרוש, בה"א מלאפז"ם, כי הם יהיו היות סגלה מכל העמים אשר נפוצו שם באמצעות התורה⁴⁰, כמאמרם ו'ל, [קס"ב] וכמו שכתבנו כמה פעמים הדברים במעשה מצרים⁴¹:

כידו ואין צריך לקחתו מידך (מלבי"ם). רמ"ז התורה שהיא מקור הקדושה שואבת אליה את ענפי הקדושה, כמו האבן השואבת את המין הדומה לה. ולכן בכל מקום שנמצאים שם ישראל העוסקים בתורה, מתבררים כל הניצוצות שנתפזרו במקום ההוא ונשאבים אל הקדושה.

רמ"ז וכמו שפירש רש"י 'סגולה', אוצר חביב, כמו (קהל ב ח) 'וסגולת מלכים', כלי יקר ואבנים טובות שהמלכים גונזים אותם. ואף ניצוצי קדושה אלו, הם כמו אבנים יקרות שנאבדו מאוצר המלך ונתפזרו בעולם. רמ"ז הסגולה טמונה וגנוזה בין העמים, כי ניצוצי הקדושה נתפזרו ביניהם, ובאמצעות התורה יתבררו הניצוצות מתוך העמים ויתהוו מהם נשמות קדושות לעם ישראל. וזהו 'והייתם לי סגולה מכל העמים',

רבי אריה לייב אלטר, שפת אמת, פרשת יתרו תרנ"ח

הצרות שבאין לאדם הכל לתקן ולקרב אותן הניצוצי קדושה השייכים אליו. וכשעוסק בתורה זוכה לקרבם בלי יסורים. ולכן אמרו חז"ל אין לך בן חורין אלא העוסק בתורה שאינו צריך להיות בגלות וצרה כמו שכתוב (משלי ג יח) עץ חיים כר' למחזיקים בה. כשאדם אוהו בכל כוחו בתורה. אז התורה שנקראת עז. נותנת לו כח וחיוק. והסטרא אחרא מתכננת תחתיו.

אל הקדושה. וכשעוסקין בתורה יכולין להתקרב אפילו מרחוק ואין צריכים להיות בגלות. ע"ש בדבריו. והם עצמם דברי המדרש. כי הן על ידי תורה שבכתב ושבעל פה שנקראת עז. ומעוזי התורה ומלכות שלמה. והן על ידי הצרה כשגאלין ממנה. מכל זה אלץ גוים יבאו. וכמו שהדברים בכלל ישראל. כמו כן בפרט כל איש ישראל נברא לתקן הדברים השייכים אליו. וכל

במדרש' ה' עוזי ומעוזי ומנוסי ביום צרה אלץ גוים יבאו (ירמיה טו, יט). כשקרת לנו הים ואמרנו עזי וזמרת (שמות טו, ג) שמעיה רחב. כשנתת לנו התורה שנקראת עז' בא יתרו. כשמלך שלמה ויתן עזו למלכו (שמואל א ב, י) באת מלכת שבא. דאיתא באור החיים² בפסוק והייתם לי סגולה (שמות יט, ח). כי בני ישראל צריכין לקרב כל הניצוצי קדושה שנתערב בעולם

ה. תכלית כל הגלויות - לברר ניצוצות הקדושה הנמצאים שם

על פי האמור מתבאר תכליתן של הגלויות - "לברר ניצוצות הקדושה אשר נתונים ביושב הארץ ההיא".

פרשת בלק, ספר במדבר פרק כד פסוק כג

א 7

כג וישא משלו ויאמר אזי מי יחיה משמו אל: כד יצים מיד כתיים וענו אשר וענו-עבר וגם-הוא עדי אבד:

אור החיים הקדוש שם

ב 7

אור

פרשת בלק כד

החיים

הוא כליונו, כי הוא דבר המעמיד והמחיה^א,
^(צא) כי בחינת הרע 'מת' תקרא:
 ומעתה יכון הכתוב על זה הדרך: לפי שקדם
 והזכיר שכית אשור^א, הודיעה רוח
 הקדש מצשה שכית עם קדושו שהם גולים
 בארצות^א, ואמר אזי לאמות משמו אל, פרוש,
 ה'אזי יסובב להם שימת אלה בתוכם^א, כי
 כל מקום ישים ה' ישראל שמה הם מוציאים
 מהם כל ניצוצי הקדשה המעמידם והמחיה
 אותם^א. והוא מאמר עצמו 'עת אשר שלט וגו'
 לרע לו של השולט:

(כג) מי יחיה משמו אל^א. ^(ספ) רבותינו ז"ל
^(סנהדרין קז) דרשו בזה שמי דרשות,
 יצין שם דבריהם^א. ונראה לפרש הכתוב על
 פי הקדמה ^(צא) מדברי הזהר כי סבת גלויות ישראל
 היא לברר ניצוצות הקדשה אשר שם נתונים
 ביושב הארץ ההיא^א, והוא ^(צא) מה שרמזו (וזהר
 ח"ב עה:) בפסוק (קהלת ח ט) 'עת אשר שלט האדם
 באדם לרע לו', פרוש, לרע לו לשולט^א, כי
 יתברר ממנו חלק הטוב ויגמר בו חלק הרע
 שיש בשפגגו בנשלת^א. ^(צא) וכבר הקדמנו
 פעמים רבות כי בהפרד חלק הטוב מהאדם זה

מאורי אור

ויקנה מקומו אצלו. רצו החלק הטוב הוא הניצוץ
 החיוני שממנו יונק האדם חיות לנפשו. ש נמצא שבו
 שמבררים בני ישראל את החלק הטוב מהאומות, הרי
 הם גורמים בזה לכליונם. שא 'עד מה אשר תשכך',
 שאשור יקח בשבי מקצת האומות. שב דרך אגב
 הזכיר ג"כ מענין שביית ישראל בידי האומות.
 שג 'משומו אל', ממה שיושמו אלה בתוך האומות, מזה
 ייגרם לאומות 'אורי', צער גדול. דש וזהו 'מי יחיה',
 כי בסיבת גלות ישראל בין האומות יאבדו האומות את
 חיותם.

יגיע לו, שלא יאבד לגמרי. רצה ראה במאור^א.
 רצו הסיבה לגלות ישראל בין האומות, היא כדי שבכל
 מקומות גלותם יבררו את כל הניצוצות השבויים בידי
 האומה היושבת באותו מקום. רצו השליטה אינה
 לרעתו של הנשלט כפשוטו של הכתוב, אלא לרעתו של
 השולט.

רחצ ע"י ששולט יושב הארץ ההיא על בני ישראל
 שגלו אל ארצו, הרי הוא גורם לעצמו שתי רעות, שהם
 יבררו את כל ניצוצי הקדושה ויוציאום מקרבם, ועוד
 שכל החלק הרע שיש בבני ישראל יסתלק מעליהם

פרשת בהר, ספר ויקרא, פרק כה פסוק לו

ג 7

לט וכי-ימוך אחיך עמר ונמכר-לך לא-תעבד בו עבדת עבד: מ בשכיר כתושב יהיה עמר
 עד-שנת היבל יעבד עמר: מא ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל-משפחתו ואל-אחזת
 אבותיו ישוב:

אור החיים הקדוש שם

ד 7

אם לא היו ישראל חוטאים וגולים מי היה
 מכר המתבררים עתה בתפצת ישראל, דע כי
 אם לא היו ישראל חוטאים היה להם פח
 לברר ניצוצות הקדשות במקום שהם מכל
 המקומות אשר באו שם, מה שאין כן אחר
 חטאם דחלש כחם ולואי שתשיג ידם במקום
 עצמו אשר שם הניצוצות, ואמר ושב אל
 משפחתו כי בבוא הגואל ישע ה' בתוכנו אורו
 יתברך אשר שם הוא משפחת עם בני ישראל,
 גם יקומו שוכני עפר וישובו כל אחד אל אחזת
 אבותיו הוא אור עולם בית המקדש פוננו ידיו
 יתברך, לא תרדה בו כפרו ונראת מאלהיה,
 ומצד דבר זה יתחייב מיתה ס"מ לעתיד לבוא
 כמאמר ז"ל (ספד נ"ב) שהרי הוא מתנה ועבר
 מצות ה':

(ח.) וכו', וכתוב (עזרא ז) מנדה כל ויהלך לא
 שליט וגו', כנגד ההמון עם אמר בשכיר שהם
 מכורים בעד עונותיהם, וכנגד הצדיקים אמר
 כתושב שאינם אלא יושבים בין האמות בגלות
 אבל אין עליהם משא מלך:
 ואזכרו עד שנת היכל הוא גבול הגאולה
 כידוע יעבד עמר, ומודיע ה' כי סוף
 סוף יצא מעמו דכתיב ויצא מעמד, הוא ובניו
 פרוש הניצוצים המתבררים באמצעות היותם
 עמו והוא סוד הגלות, שאם לא כן למה לא
 יסרם ה' בשבט מוסר שם בארצם ויגנחלתם
 אלא אחד מהטעמים הוא כדי שיבררו
 הניצוצות של הקדשה מבין הארצות כי כל
 מקום ומקום שישמאצו שם ישראל באמצעות
 היסודין והתורה והמצוות הניצוצות מתבררים
 מעצמם, והוא סוד אמרו (קהלת ח') עת אשר
 שלט האדם באדם לרע לו. ואם תאמר אם כן

(לט) וכי ימוך אחיך וגו'. פרשה זו תרמוז למה
 שאמר ז"ל בספר הזהר (תקונים י') כי
 ה' צוה לשור אדם שהוא ס"מ שלא יתנהג
 באכזריות עם ישראל, והוא אמרו כי ימוך
 אחיך על דרך אמרו (פלאכי א') הלא אח עשו
 ליעקב, עמר פרושו נמיכותו וענייתו הוא לצד
 היותו עמר שנתלנה לדרך הרעים, ונמכר לך
 על דרך (ישעיה נ"ב ג') חנם נמכרתם ודרשו
 בספר הזהר (ח"ב קכ"ח) כי בחינת ס"מ תקרא
 חנם, שגלות החל הזה הוא לאדם זכר ה' לבני
 אדם, ויצו ה' לא תעבד בו עבדות עבד על דרך
 אמרו (תמיה ב' י"ד) העבד ישראל וגו', אלא
 בשכיר כתושב יהיה וגו', לצד שיש ב' ישראל ב'
 בחינות, המון העם היושבי בשבת תחכמני (ש"ב
 כ"ג), ותמצא שהגם שישאל מעלין מסים
 וארנוניות אין לומדי התורה בכלל דכתיב
 (דברים לג ג') והם תפו לרגלך ואמרו ז"ל (כ"ב

רבי יצחק אשכנזי, האריז"ל, ספר הליקוטים, פרשת וישלח

ה 7

והנה כל מעשה המצות אשר אנו עושים כל ימי חיינו, וגם המיתה, ^(כ) הכל לצורך הבירורין הללו,
 ואחר שיושלם כל הבירור או יבא משיח בע"ה.

(כ) שער הכונות ח"א ענין נפילת אפים דרוש ב'.

וּמַעֲתָה יֵשׁ טַעַם לְגָלוּת זֶה^י, כִּי תֵאָדָה לְבָר^י בְּחֵינִת נִיצוּצֵי הַקְדָּשָׁה שְׂאִינָה נִפְרָדֶת [ט] אֲלָא עַל יְדֵי צַעַר שְׂמַצְטָעִים יִשְׂרָאֵל^י. וְנֶעֱלַל גָּלוּת זֶה אֲמַר הַפְּתוּב (עובדיה א כ) 'וְגָלַת הַחֵל הַזֶּה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כְּנַעֲנִים עַד צִרְפְּתִי^י, שֶׁהַפְּתוּב קָרָא 'הַחֵל', מִלְשׁוֹן 'נִהְיִיתִי וְנִחְלִיתִי' (דניאל ח כז)^י, כִּי הַשָּׂגַת תְּכֵלִית הַגָּלוּת בִּינֵיהֶם הוּא בְּאִמְצָעוֹת הַצָּעַר, וְלָזֶה הוּא מִשְׁנָה

מאורי אור

אִלּוּ שֶׁאֵינוּ בִּידֵי הַכְּנַעֲנִים. אִלּוּ בְּדִפְרוּר 'תֹּארוּ' וַיִּתְּכֵן שֶׁהִיא כְּתוּב בְּקִיצוֹר תֹּארוּ - תֹּארוֹ, פִּירוּשׁ, הַתֹּארוֹ וְהַרְצוֹן שֶׁל הַגָּלוּת הַזֶּה. וּבִאֲוָה ג' פִּירֵשׁ שֶׁהוּא מִלְשׁוֹן 'תֹּארוּ לָכֵס', וְר"ל בְּוֹאָה. וַיֵּשׁ שֶׁהִגִּיהוּ 'תְּכֵלִיתִי'. וַיֵּשׁ שֶׁהִגִּיהוּ 'הוּא' [-כִּי הוּא לְבָר וכו']. לָח וְאֵם כִּי אֵין נֶפֶשׁ קְדוּשָׁה יוֹצֵאת וּמִתְגִּיירִת מִכְּנָעַן, כְּכִי הוּא בְּאֶרֶץ כְּנַעַן נִיצוּצוֹת קְדוּשָׁה הַדְּבֻקִּים בְּקִלְפָה, וְהֵם נִתְּנוּ לְבָרֵם רַק ע"י צַעַר הַגָּלוּת. לָח שֶׁם מִיִּדֵּי מַעֲנִין הַגָּלוּת, וְסוּיָם הַכְּתוּב שֶׁם: 'וְגָלוּת יִירוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר בְּסִפְרָה יִרְשׁוּ אֶת עִיר הַנֶּגֶב'. מ' רש"י פִּירֵשׁ שֶׁם: 'וְגָלוּת הַחֵל', מִלְשׁוֹן חֵל. וְרִבִּינוּ מִבְּאֵר בְּאֻפֶּן אַחֵר שֶׁהוּא מִלְשׁוֹן 'נִחְלִיתִי', שֶׁבְּדִנְיָאֵל מִפְּרֵשׁ שֶׁם 'נִהְיִיתִי' הוּא לְשׁוֹן נִשְׁכַּרְתִּי וְנִדְכָּרְתִּי וְעִי"ז 'נִחְלִיתִי'. וְאֵף כֵּן הַגָּלוּת בָּאָה לְבָר הַנִּיצוּצִים עַל יְדֵי כָאֵב וְהַכָּאֵה. מ"א כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רִבִּינוּ בְּפִרְשֵׁת צו (וַיִּקְרָא ו ב) : שֶׁהִרְעוּ בְּבִחֵינֵת הַיִּסְדּוֹר וְהַעֲנִיּוּנִים אֲשֶׁר צָרָה אֲתָנּוּ. וְאֵם בָּאֵת לְרֹאוֹת [הוּא] 'וְתֵר מִגָּלוּת מִצְרִים, כִּי גָלוּת מִצְרִים הִיוּ מִשְׁעַבְדִּים אֲתָם, וּמִאֲכִילִים

ו. תיקון שורש נשמות הגרים - בבירור ניצוצות הקדושה במצרים

ממוצא הדברים יבואר כי שורש נשמות הגרים נתקן ביציאה מגלות מצרים שבה נתבררו ניצוצות הקדושה, שנשבו לתוך הקליפה בחטא אדם הראשון.

יֵד וְכִי־יִגְוֹר אֶתְכֶם גֵּר וְעֵשָׂה פֶסַח לַיהוָה כַּחֲקֵת הַפֶּסַח וּכְמִשְׁפָּטָן כֵּן יַעֲשֶׂה חֻקָּה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם וְלַגֵּר וְלֹאֲזֶרַח הָאָרֶץ:

החיים

אור

וְדִקְדָּק לומר אֶתְכֶם^י, לומר שֶׁהֵגֶם שְׂאֵתָם וְרָאִים זֶה חֶדֶשׁ מְקֻרֹב בָּא^י, עִם פֶּל זֶה אֶתְכֶם הוּא, כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ^י, וְיִצְיָאָתָנוּ מִמִּצְרַיִם הִתְהַה גְּאֻלַּת עוֹלָם גַּם לְנֶפֶשׁ הַגֵּר^י, הֵגֶם שְׂלָא הִיָּה בְּנִגְלָה^י הִיָּה בְּנִסְתָּר^י, [כ] כִּי שָׂרֵשׁ

מאורי אור

שֶׁמֶנּוּ מִסְתַּעֲפוֹת כָּל הַנִּשְׁמוֹת שֶׁמִּצֵּד הַקְדוּשָׁה, אַחַד הוּא, וְגַם נִשְׁמוֹת הַגֵּרִים בְּאוֹת מֵאוֹת שׁוֹרֵשׁ, אֲלָא שֶׁנִּשְׁכַּרְתִּי לְתוֹךְ הַקְּלִיפָה, וְלִכְשֶׁמִּתְגִּיירִים הֵם חוּזִיִּים לְשִׁרְשָׁם. קָמָו גָּלוּת מִצְרַיִם לֹא הִתְהַה רַק לְאוֹתָם עֲנִי הַקְדוּשָׁה אֲשֶׁר הִיוּ שֶׁם בְּנִגְלָה [-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל], אֲלָא כָּל שׁוֹרֵשׁ הַקְדוּשָׁה הִיָּה טְבוּעַ בְּמִצְרַיִם. קָמָו אִם ח"ו הִתְהַה כָּלֹלֹת הַקְדוּשָׁה נִטְבַּעַת, הִרִי מִכּוּיִן שֶׁהַשׁוֹרֵשׁ נִטְבַּעַת, אֵין תְּרוּפָה גַּם לְאוֹתָם הַעֲנִיִּים שֶׁעֲתִידִים הִיוּ לְחֻזּוֹר לְשִׁרְשָׁם, שֶׁהֵם הַגֵּרִים. קִיִּז הַצֵּלָה הֵאִילֵן שֶׁל כָּלֹלֹת הַקְדוּשָׁה, נִוְגַעַת גַּם אֵל הַעֲנִיִּים שֶׁהֵם הַגֵּרִים, כִּי אִם אֵין עֵיִקָר אֵין עֲנִיִּים. וְלִכֵּן גַּם הַגֵּר חֵיִיב בְּפִסַּח, לִזוֹת אֲמַר 'אֶתְכֶם'.

מאורי החיים

כָּל שֶׁאֵר חִילִין [כִּי וְרָאִי כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל הִיוּ בְּמִצְרַיִם נִטְמָאוּ וְנִינְפוּ אֶת עֲצָמָם בְּכָל מִינֵי טוּמָאָה עַד שֶׁהִיוּ שׁוֹכְנִים חַחַת מ"ט כַּחַת הַטּוּמָאָה, וְהַקְבִּיָּה הוֹצִיאָם מִתַּחַת הַשַּׁעֲבֹד שֶׁל כָּל אֵלוֹ הַכַּחֲוֹת, וְעוֹד דֹּאֵעִיל יִתְהוֹן בְּמ"ט תְּרַעִי-דְסוּכְלָתָנוּ לְקַבְּלִיהוֹן מֵה דֵּלָא אֲתָנִי עִם אֲבָרָהָם אֲלָא לְאַפְקוּתָהוֹן מִמִּצְרַיִם, וְהוּא עֲבִיד טִיבּוּתִיָּה וְחִסְדִּיָּה עֲמָהוֹן [וְעוֹד, שֶׁהִבִּיאָם בְּמ"ט שְׁעִרִי כִּנְעָה שֶׁכְּנָגֶרֶם דְּשַׁעֲרִי טוּמָאָה, מֵה שְׂלָא הַתְּנָה עִם אֲבָרָהָם אֲלָא לְהוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, וְהוּא עֲשֵׂה טוֹכּוֹ וְחִסְדִּיו עֲמָהם לְהוֹצִיאָם מִמ"ט שְׁעִרִי טוּמָאָה וְלִהְכִּנִּסָּם בְּמ"ט שְׁעִרִי קְדוּשָׁה].

[כג] הִתְהַה כָּלֹלֹת הַקְדוּשָׁה טְבוּעָה בְּטוּמָאָה מִצְרַיִם. בְּוֹהֵר חֶדֶשׁ פִּרְשֵׁת יִתְרוֹ (ל"ט). אִיתָא: אֲמַר לִיָּה תֹא חֲזִי בְרִי, קוֹב"ה לֹא אֲתָנִי עִם אֲבָרָהָם אֲלָא דִּיפִיק יִתְיִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא דְּמִצְרַיִם וְלֹא מִתַּחַת שְׁעִבּוּדָא דְּחִלָּלָא אַחֲרָא [הַקְבִּיָּה לֹא הַתְּנָה עִם אֲבָרָהָם אֲלָא שִׁיּוּצִי אֶת יִשְׂרָאֵל מִגָּלוּת מִצְרַיִם, וְלֹא שִׁיּוּצִיָּם מִתַּחַת שְׁעִבּוּר אֱלֹהִים אַחֲרִים], וְדוּדָא יִשְׂרָאֵל כִּד הוּוּ בְּמִצְרַיִם אֲסִתָּאבוּ וְאִתְטַנְפוּ גְרַמִּיהוֹן בְּכָל זִינֵי מִסָּאֲבוּ עַד דְּהוּוּ שְׂרָאָן תַּחַת אֲרַבְעִים וְתַשַּׁע חִלִּי דְּמִסָּאֲבוּתָא, וְקוֹב"ה אֲפִיק יִתְהוֹן מִתַּחַת פּוֹלְחָן

ב אֲנֹכִי יִהְיֶה אֶלְקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים:

אור

פרשת יתרו כ

החיים

עוד ירצה בכפל מארץ מצרים מבית עבדים, להודיע סוד כמס פידוע ליודעי חן, כי נשמות ישראל שיצאו ממצרים, הן הנה שהיו טבועים בטמאת מצרים, ובאמצעות יעקב אבינו ובניו אשר ירדו מצרים, הוציאו אותם, כאמרו (בראשית מו ג) 'כי לגוי גדול אשימך שם', ולכן ועין מה שפרשתי שם^מ. ולכן ואמרו יודעי נסתרות

לה, כי הוא עצמו שאמר הפתוח עליו (דברים י) 'כי מי גוי גדול וגו', שעמדו בהר סיני^ט. וכפי זה יתבאר הפתוח על נכון: אמרו אשר הוצאתיך מארץ מצרים, היא הוצאת הנשמות משבתם בטמאת מצרים, פרוש, שבררם באמצעות מועצותיו יתברך, אבל עודם במצרים בבית עבדות^נ, ואמר מבית עבדים כנגד מה שהוציא העם המכרך לכל ישתעבדו בהם שונאיהם^י:

מאורי אור

מח כי במצרים להיותה מלאה

גדולים ושם תוקף הטומאה, שם היא שביית חלקי הקדושה הרבים והעצומים, כי לערך גדול הטומאה יהיה בקרבה חלקי הקדושה. מט כשאמר משה 'כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה' אלהינו בכל קראנו אליו. ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נותן לפניכם היום', היתה כוונתו לאותו דור המדבר שעמהם עמד

ורביר, ועליהם נאמר כאן בהכחשת ה' ליעקב 'כי לגוי גדול אשימך שם', היינו אותו גוי גדול שהיה שבו בקליפת מצרים ונתברר ע"י גלות מצרים. ג מלשון עצה (ראה ירמיה ז כד 'ולכו במועצות'), והיינו באמצעות עצותיו ורצונו של ה' יתברך. נא כי גם אחר שהוציא משבית טומאתם, עדיין היו עומדים בארץ מצרים שהוא בית עבדות להם. נב שהוציא גופם לחירות.

לד כאֲזַרְח מִכֶּם יִהְיֶה לָכֶם הַגֵּר הַגֵּר אֲתֶכֶם וְאַהֲבֵת לֹא כִמּוֹךְ כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:

אור

פרשת קדושים יט

החיים

(לד) כאֲזַרְח מִכֶּם וגו'. כאן גלה ה' סודו, שכל נפשות עם קדושו היו טבועים במצרים בתוך האמות תקלי. והוא מה שאמר כאֲזַרְח מִכֶּם וגו' תקלי, ואם תאמר איך ישנה זרע מרעים תקלי שאבותיו גוים, לאֲזַרְח שאבותיו יידי^{מאורי} ה' תקלי, לזה אמר פי גרים הייתם בארץ מצרים, פרוש, נפשותיכם היו מערכים תוך קלפות מצרים, ועין מה שפרשתי בפרשת יתרו

בפסוק (שמות כ ב) 'אֲנֹכִי ה' וגו' אשר הוצאתיך מארץ מצרים' וגו', וכמו כן גר זה היתה נפשו תוך הקלפות ועכשו נרחה בעולם ונחזה לשושה תקלי. וכפי זה ישנו לנתינת טעם לשבח פי גרים וגו', שאם על גרות הגופות תקלי, אין הטעם נכון תקלי, כי ישנתה גר הבא מן האמות שלא יהיה נאהב לצד ההבדל שישנו בשנוי המשפחות תקלי, כי לא ככל משפחות הגוים בית ישראל תקלי:

לצערם. תקלי כידוע ליודעי חן, כי נשמות ישראל שיצאו ממצרים, הן הנה שהיו טבועים בטומאת מצרים, ובאמצעות יעקב אבינו ובניו אשר ירדו מצרים, הוציאו אותם, כאמרו (בראשית מו ג) 'כי לגוי גדול אשימך שם' (לשון רבנו שמות ב ב, הובא במאה"ח בסמוך). תקלי כאֲזַרְח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך, שיש לאהוב את הגר ולכבדו, כאילו היה אזרח מכם, שזה בשוה ממש. תקלי ע"פ לשון כ"כ בישעיה (א ד) 'הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים משחיתים עזבו את ה' וגו'. תקלי ואין יתכן שהגר בין האומות יהיה נחשב כאֲזַרְח מכם.

אין דמיון בין גרות בני ישראל במצרים, לבין גרותו של הגר שבא מבין האומות לשכון בתוך בני ישראל. תקלי בין אומות העולם, אין שינוי מהותי בין בן מדינה זו לבן מדינה אחרת, כי כל משפחות הגוים שוים הם במעלתם זה לזה, ולכן אף גר שנוול במדינה אחרת ובא לגור במדינה זו, אין מניעה כל כך מלאהוב אותו ולכבדו, וכל שכן בענין גרות ישראל במצרים, שאף שהיו בני ישראל גרים בארץ לא להם, אך מצד מהותם היו במעלה גדולה יותר מבני המדינה. משא"כ גר הבא מן האומות אל ישראל, שמצד שינוי המשפחות הרי הוא שפל במהותו יותר מבני ישראל, ולזה לא יהיה נאהב. תקלי כי בית ישראל חשובים ומעולים יותר ממשפחות הגוים, ואם כן אין אפשר לצוות לאהוב את הגר הבא מן האומות מטעם שגם בני ישראל היו גרים במצרים, הלא בני ישראל במצרים לא היתה בהם סיבה זו שלא לאהוב אותם מצד שינוי המשפחות, כי אדרבה מצד שינוי המשפחות היו הם מעולים יותר מבני המקום. אלא כוונת הכתוב בנתינת הטעם לאהוב את הגר, שלא תאמר שאין לאהוב אותו מצד פנימיות נפשו שהיתה בין הקליפות, לזה אמר שנפש ישראל אף היא היתה תוך הקליפות כמו נפש הגר, וא"כ הרי הוא כמוך.

תקלי נמצא שבאמת אין הבדל בין נפש ישראל ובין נפש הגר, כי נפש שניהם היתה טבועה בתוך הקליפות וחזרה לשורשה, ואם כן הרי הוא ממש כאֲזַרְח מכם ויש לך לאהוב אותו כמוך. תקלי אם אין הכוונה לגרות הנפשות אלא לגרות גופנית בלבד, שגם בני ישראל באו למצרים מארץ זרה והיו גרים בארץ לא להם, וכפי שפירש רש"י (שמות כב ב): אם הוגיתו אף הוא יכול להגותך ולומר לך אף אתה מגרים באת, מום שבך אל תאמר לחברך, כל לשון 'גר' אדם שלא נולד באותה מדינה, אלא בא ממדינה אחרת לגור שם. תקלי פירוש, הטעם של 'כי גרים הייתם בארץ מצרים' אינו נכון, כי

ז. עוד נשמות הגרים - בירור ניצוצות הקדושה שנשבו לתוך הקליפה

מיסודות הדברים שנתבארו, יובן "סוד נשמת הגרים המתגיירים מעצמם" - תיקון הנשמות אשר "נשבו בחטא אדם הראשון", כאשר מתבררת הנפש הקדושה מתוך הקליפה.

אור החיים הקדוש, פרשת ויחי, ספר בראשית, פרק מט פסוק ט

10 א

גם לפעמים באמצעות דבקות הנפש הקדושה בנפש הטומאה לאנסה, תוציא נפש תיה למינה^{קפ}, והוא סוד ויתדבק נפשו בדינה בת יעקב' (לעיל לד ג), ששאבה נפש דינה הקדושה לנפש קדושה מינה שהיתה נתונה תוף שכם^{קפי}, (נאמר ו'ל' (ליקוטי תורה שם) כי היא נפש רבי חנינא בן תרדיון, והוא רמז 'רחב'ת' ידים' (שם פסוק כא) ^{קפ}:

ולפעמים תצא הנפש מעצמה לעולם, לצד השרצת נפשות הקלפה בעולם תצא גם היא ^{קפ}, ובצאתה ותהיה מבדלת מאוצר הקלפה טבעה, ותאזה ללכת בדרך הטוב, והוא ^ס סוד נשמת הגרים המתגיירים מעצמם וחושקים להסתופף ^{קפט} בצל הקדושה ^פ:

מאורי אור

ובכן נפרתה ויצאה מתוך הטומאה. קפו והארץ הנה רחבת ידים, רחב'ת ר"ת רבי חנינא בן תרדיון. קפח כלומר, לעת אשר ישרצו נפשות הקליפה ויבואו לעולם, תצא גם הנפש הטובה ההיא שנשכחה אצלם. קפט לחסות, והוא מלשון סף ומזווה (מצודות חתלים פד יא). קצ כמו שכתב רבינו בפרשת תצא (דברים כא יא): ויש נפש קדושה בין הקליפה שבמקום שכונתה תטה לב השוכנת בתוכו להטיב ויגרשו חלק הרע או ימתקוהו, והם הגרים המתגיירים מן האומות מעצמן כרות המואביה וכנעמה, וכמו שראינו בעינינו גרים שמעצמם באים ומתגיירים.

אכן יתבארו הפתובים על פי הקדמה אחת ופה וברה אשר האירה צינינו בדברים נחמדים מאור תורתנו, והיא פי אדם הראשון הוא אילן ^{טז} שבו היו תלויים כל הנשמות של הקדושה שיצאו לעולם מיום היות עולם ואשר עתידין לצאת. וכשחטא אדם, ^{נח} שלט חלק הרע וישב ממנו שבי לאין מספר, ודרשו מעל ספר אנשי אמת ^{קפי} מה עצמו השבויים מהקדושה בקלפה. והן עם ה' משתדלים מיום היותם לברר ולהוציא בולעו מפיו, והולכים ומבדרים ומוציאים מידו באמצעות מקור הקדושה אשר נטע ה' בתוכנו היא התורה והמצוה ^{קפי}:

קפג כבר דרשו אנשי אמת בספריהם הקדושים. קפד כי ענפי הקדושה נתפזרו בעולם, ואין מציאות להם להתברר זולת באמצעות ישראל, וביותר באמצעות עסק התורה, שהיא כאבן השואבת ניצוציה במקום שהם (לשון רבינו שמוח יט ה). קפה הנפש הקדושה ע"י שתדבק באונס עם הנפש הטמאה, תוציא מן הנפש הטמאה נפש חיה שהיא למינה, דהיינו שהיא ממין הקדושה אלא שנשכית בין הקליפות. [והוא מלשה"כ בפרשת בראשית (לעיל א כד) 'תוצא הארץ נפש חיה למינה'].

קפו לא נאמר 'יורדק בדינה', אלא 'ותדבק נפשו', שהנפש הטהורה שהיתה שבויה בתוכו נדבקה בדינה

אור החיים הקדוש, פרשת קדושים, ספר ויקרא, פרק יט פסוק לד

10 ב

כרמזו בתבת 'רחב'ת ידים' (בראשית לד כא) ^{כב}, כאמור בדברי המקבלים (ליקוטי תורה פרשת וישלח), ומצינו שהנפש הלזו לא עשתה מפעל טוב (בחמור) [בשכם] ^{כג}, ויצתה פשדבק בדינה, מצאה הנפש מינה ונדבקה בו ^{כד}, כאמור (שם פסוק ג) ויתדבק נפשו בדינה ^{כז}. ושמר לה כלל זה. ^{טז} ויש נפש קדושה בין הקלפה, ^{טז} שבמקום שכונתה תטה לב השוכנת בתוכו להטיב, ויגרשו חלק הרע או ימתקוהו ^{כז}, והם הגרים המתגיירים מן האומות מעצמן כרות המואביה וכנעמה ^{כז}, וכמו שראינו בעינינו גרים שמעצמן ^{כז} ומתגיירים:

מאורי אור

האדם, ושם במקום משכנה הרי היא משנה את האדם שהיא שוכנת בתוכו ומתגברת על הרע. כז האדם בעזר הנפש הקדושה השוכנת בתוכו, יחיו יגרשו או ימתקו את החלק הרע, וישאר האדם אך טוב. כח רות המואביה ונעמה העמונית אם רחבעם בן שלמה, כדאיתא ביבמות (סג): א"ר אלעזר מאי דכתיב (בראשית יב ג) וינכרו בך כל משפחות האדמה, א"ל הקב"ה לאברהם שחי בריכות טובות יש לי להכריך בך, רות המואביה ונעמה העמונית.

מאורי החיים

אדה"ר, כי כל הנשמות נתעשקו בסטרא אחרא ונחערבו טוב ברע. ואפשר כי נשמת רבי חנינא בן תרדיון היתה אז מעורבת בקליפות דשכם בן חמור החור, ומכח זה לקח את דינה בתו של יעקב. ולכן נהרג, כדי להתלבן. ולכן גם נזורה גזירה על אשתו שתשב בקובה של זונות משום 'תצא דינה בת לאה' (ראה ע"ז יז ג), כי ע"י יציאתה עינה אותה שכם. כנלע"ד.

אכן יסוד הדבר וסודו הוא ^{טז} על פי דבריהם ו'ל' (זו"ח בלק פח). שאמרו שבחטא אדם הראשון נשבו פמה נשמות יקרות ביד סטרא אחרא, והם נשמות הגרים. וצא ולמד פמה וכמה גדולי עולם באים מהאומות, ויורות המואביה תוכית, וכמה גדולי עולם, שמעיה ואבטליון, ויב אונקלוס הגר, וכאלה רבות: עוד אגלה לה סוד אחד, ויב תמצא נשמה טהורה דבוקה בנשמה טמאה, ואין פח בטהורה להטות הטמאה להטיב, והיא מנחת שם עד עת דרור ^{כז}. וצא ולמד פיוצא בזה ^{כז} מנשמת רבי חנינא בן תרדיון שהיתה דבוקה בשכם בן חמור,

כא עת חירות. כלומר, עד שתבוא השעה בה תוכל להשתחרר ולצאת מאת הנשמה הטמאה, כמו שמבאר והולך. כב 'רחב'ת' נוטיקין רבי חנינא בן תרדיון. כג שהרי שכם עצמו לא השתנה לטובה. כד במינה. כה לא נאמר 'יורדק בדינה', אלא 'ותדבק נפשו', שהנפש הטהורה נדבקה בדינה ובכך נפרתה ויצאה מתוך הטומאה. כז שהנפש הטהורה אינה נפרדת מן הקליפה כמו אצל שכם, אלא היא נשארת לשכון בתוך

ידן מנשמת רבי חנינא בן תרדיון. בשער הגלגולים (הקדמה לו) כתב מהרמ"ו: גם א"ל מורי זלה"ה, כי רבי חנינא בן תרדיון, ר"ת רחב'ת, ונרמז בפסוק 'והארץ הנה רחבת ידים לפניכם' בענין שכם ודינה. ובשער הפסוקים (פרשת ויצא) כתב: שמעתי ממורי ז"ל כי ר"ת רחב'ת הוא, רבי חנינא בן תרדיון. ונלע"ד חיים, שהכוונה היא ע"ד מה שנתבאר אצלינו בענין לוט, ובענין חטאו של

נגיעה בשולי אדרתו של רבינו אור החיים הקדוש זי"ע

מפי סופרים וספרים - כפי שהעידו צדיקי הדורות - ככתבם וכלשונם

סגולת לימוד

הלימוד בספרו הקדוש, מסוגל לגפש רוח ונשמה [והוא מקדש ומטהר] כמו הלימוד בספר זוהר הקדוש^א, [אפילו באמירה בעלמא ללא הבנה^ב]. כי רשב"י היה נשמת משיח בדורו וכן האור החיים היה נשמת משיח בדורו^ג, ובימינו הוא מסוגל להשפיע יותר מהלימוד בהזוהר הקדוש (ראה הערה^ד). ובדורנו יכול האדם לבוא לידי שלימות על ידי הלימוד בספר אור החיים הקדוש^ה.

הלימוד בספר אור החיים הקדוש מזכך הנפש^ו, ומאיר עיני ונשמת האדם^ז, ומטהר את המוח^ח, ומלהיב הלבבות בשלהבת העולה מאליה ביראת ה' טהורה^ט, ומרומם כל אחד ואחד ברוחניות לפי דרגתו^י.

ומקובל מצדיקים, שהלימוד בספרו הקדוש מסוגל ליר"ש^{יא}, ומסוגל לאמונה פשוטה^{יב}, ומסוגל לרפואה^{יג}, [ופעם אחת חלה בנו של הרב ז"ל וקיבל על עצמו ללמוד בכל יום דף מהאור החיים בהומשים הגדולים דפוס שקלאב^{יד}]. וללמוד בקביעות אוהחה"ק בכל שבוע הוא סגולה להפקד בזרע של קיימא^{טו}.

^א הרה"ק רבי פנחס מקאריץ, והרה"ק מרוזין, והרה"ק רבי יוחנן מסטאלין, זי"ע

^ב הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא בשם הרה"ק מרוזין זי"ע

^ג הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע. [ועוד, כי ספר שמחבדו למד תורה במסירות נפש מביא ללומדיו קדושה - כ"ק רבי מאיר אבותצירא זצוק"ל].

^ד כי הוזה"ק מרומם את אלו שזכו לגשמה ואינו שכיח, משא"כ אוהחה"ק מרומם ומשפיע גם על מי שיש לו רק רוח ונפש, וזה יש לכל אחד גם היום. - הרה"ק משטפינשט זי"ע. [ועוד, כי כאשר האדם חוטא מסתלקת ממנו הנשמה, ואין יזכך אותה באמירת זוה"ק, על כן צריך ללמוד אור החיים הקדוש, כי הוא מזכך את הנפש והרוח, וממילא יכולה הנשמה לשוב. - הרה"ק מרוזין זי"ע (לחתנו הרה"צ רבי דוד הלפרין זצ"ל)].

^ה הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע: בזמנים הקודמים היה יכול האדם להשלים עצמו בלימוד ספר זוה"ק, משנתמעטו הדורות השלימו עצמם בספר חובת הלבבות, משנתמעטו הדורות עוד יותר, השלימו עצמם בספר ראשית חכמה, ובדורנו אנו... (כנ"ל)

^ו הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע - [אף כי לא ידע מה הוא אומר] (אמרות משה)

^ז הרה"ק בעל יסוד העבודה זי"ע

^ח הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע - ועי"ז יכולים ללמוד את התורה הקדושה

^ט רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל

^י הרה"ק רבי יוחנן מסטאלין זי"ע

^{יא} הרה"ק בעל יחי יוסף זי"ע - [וא"כ כל מי שמסייע שיוכלו להבין בניקל דברי קדשו הרי זה בכלל מזכה הרבים עכ"ל]

^{יב} הרה"ק רבי יוחנן מסטאלין, והרה"ק בעל יסוד העבודה, והרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא, זי"ע

^{יג} הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, והרה"ק רבי יוחנן מסטאלין זי"ע אמר שזה רפואה למחלות של ימינו.

^{יד} הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע

^{טו} עוד יוסף חי בשם צדיקי עולם

רבינו הקדוש אור החיים, אמר עליו מרן הבעש"ט שנשמתו מרוח דוד של אצילות, ובכל לילה שמע תורה מפי הקב"ה, ורוב קדושתו אי אפשר לכתוב, והיה מיורדי המרכבה וגילוי נשמות ומדריגות רוח הקודש אמת^א. 'זוכה לזכך עצמו שיהיה כולו טוב בלתי אחיזת הרע כלל... וזכה לשמוע מעמד הר סיני קול גדול ולא יסף^ב.

ואני הצעיר זכיתי והייתי בישיבתו^ג הרמה, ועיני ראו גדולת תורתו, עוקר הרי הרים, וקדושתו הפלא ופלא, ולפי דורנו היה לב הרב מבעית בתלמוד והיה כמעין המתגבר... וחיבר חפץ ה', ראשון לציון, אור החיים, פרי תואר, וחכמתו ניכרת מספריו אך זה אחד מעשרה מחכמתו ורוחב לבו וחורפתו הפלא ופלא, וחופף עליו כל היום סדר קדושה והבדלה מעניי העוה"ז, ורבו עזוז גוראותיו^ד.

דרכו ללמוד תורה לשמה באור מופלא בדביקות האור, הן בנגלות התורה הן בנסתרות לא יהיה מגמתו אלא דביקות ואהבה והארה נפלאה, וזהו שנאמר עליו 'ופה כלבנה^ה'. למד בכ"ד קישוטי כלה^ו, והיה עמוד התורה^ז.

סיפרו לי מזה האיש פלאי פלאות, והיה חסיד גדול, חריף ובקי בנגלה ובנסתר, והיו כל חכמי ישראל לפניו כקוף בפני אדם, וסיפרו בשבחה גוזמא, היה הרבה קדישא ופרישא^ח.

אין קץ לחכמתו וחסידותו, ואין איש יוכל לעמוד קרוב לישיבתו, כי אש סביבו, ועבודתו בהצנע, ועולם הזה כאין לפניו, ומה שיכולתי לידע מקדושתו הוא דבר אחד כי על הטלת מים לבד טובל י"ב טבילות^ט.

נשמתו היתה נשמת רבי משה קורדובירו זי"ע שהיתה נשמת רבי עקיבא^א, [וי"א כי נשמת האלקי הקדוש הגאון מוהר"ר רבי חיים בן עטר היתה תלויה בשורש נשמת רבי חיים ויטאל, (ששרשו היה יקר מאוד, משרש הקרוב אל נשמת רבי עקיבא, כלול מהרבה נשמות צדיקים וחסידים, ובשורש זה תלויה הגאולה - כמו ששיבח מרן האלקי האר"י את נשמת רח"ו), וגם עליו הרבה שבחים מרן הבעש"ט, אבל לא מזה השורש של ר' עקיבא^ב].

^א לשון הרה"ק מקאמארנא זי"ע בספרו נתיב מצותיך

^ב לשון הרה"ק מקאמארנא זי"ע בספרו היכל הברכה

^ג ודיק הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע כי לא כתב 'זכיתי להיות תלמידו', אלא 'זכיתי והייתי בישיבתו', כי אחז שאינו ראוי להימנות כתלמידו...

^ד לשון החיד"א בספרו שם הגדולים

^ה זוהר חי להרה"ק מקאמארנא זי"ע

^ו הרה"ק בעל התניא זי"ע

^ז הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע

^ח לשון הרה"ק רבי גרשון מקיטוב זי"ע

^ט לשון הרה"ק רבי גרשון מקיטוב זי"ע

^י הרה"ק רבי לייב שרה'ס זי"ע

^{יא} מגילת סתרים להרה"ק מקאמארנא זי"ע

עולמות

מרכזי ותכניות לימוד בעיון

מראי מקומות

משולבים עם דפי מקורות

הכוונה ללימוד יומי

שיעורים בנושאים אקטואליים

סוגיות נבחרות בש"ס

הלכה למעשה

על סדר השלחן ערוך

שיעורים בפרשת שבוע

פרקי מחשבה ומוסר

לסיוע בהקמת שיעורים חדשים

ולקבלת דפי עזר להכנת השיעורים

לתרומות ולהנצחות

ניתן לפנות:

03-6701171

info@olamot.net

עולמות

שיעורי תורה והלכה
בסוגיות אקטואליות

פרטים נוספים באתר:

www.olamot.net

• קרני שומרון • ראשון לציון • רמלה • רעננה • שעלבים •
• תל אביב • בתי ספר • ישיבות תיכוניות • מכינות קדם צבאיות •
• בסיסי צה"ל • ברלין • ונצואלה • ושינגטון • יוהנסבורג • לונדון •
• לוס אנג'לס • לייקווד • מקסיקו • ניו יורק • ניו ג'רזי • פריז • שיקגו • ציריך

אלון מורה • אלעד • בית שמש • בני ברק • באר שבע • בית א-ל •
• גבעת שמואל • גני תקווה • דימונה • חדרה • חיפה • טלו סטון •
• טלמון • יקנעם • ירושלים • כפר סבא • מודיעין • מורשת • מעלה
• אדומים • מעגלים • נצרת • נתניה • עינב • פסגות • פתח תקווה • צורן